

บทที่ 5

หญิงรักหญิง : การต่อรองเชิงอัตลักษณ์ในพื้นที่ต่าง ๆ

พื้นที่ในย่านนิคมอุตสาหกรรมเป็น “พื้นที่” ในฐานะของตัวแทนของพื้นที่ ที่ถูกปะทะปะสานจากความเป็นสังคมกึ่งเมืองกึ่งชนบทเดิม กับความเจริญเติบโตของความเป็นสังคมสมัยใหม่ที่เติบโตมาพร้อม ๆ กับการเกิดขึ้นของโรงงานนิคมอุตสาหกรรมต่างชาติ หากพิจารณาให้ลึกลงไปแล้ว จะพบว่าตัวของโรงงานนิคมอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้น ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญ ต่อการก่อร่างสร้างตัวของชุมชนหญิงรักหญิงในพื้นที่แห่งนี้ จากการเน้นการรับพนักงานฝ่ายผลิตซึ่งแรงงานหญิงเป็นสัดส่วนที่มาก ประเด็นสำคัญคือ เราสามารถพบความสลับซับซ้อนของความสัมพันธ์ และการปฏิสัมพันธ์อันหลากหลาย ของการใช้พื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของโรงงาน หอพัก และสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ภายในสังคมย่านนิคมอุตสาหกรรม มาเสริมสร้างอัตลักษณ์ความเป็นหญิงรักหญิงของพวกเขา ที่มีการปรับเปลี่ยนไปมาระหว่างตัวตนหลายด้าน ของความเป็นคนงานในโรงงาน ต่อเพื่อนในโรงงาน คู่รัก หรือกับคนภายนอก

ในบทนี้ผู้เขียนจะนำเสนอ เรื่องการต่อรองในพื้นที่ต่าง ๆ ภายใต้บริบททางสังคมที่พวกเขาดำรงอยู่ ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ของโรงงาน หอพัก ครอบครัว หรือการดำเนินความสัมพันธ์ในชีวิตคู่ ซึ่งจากการศึกษาผู้เขียนได้พบว่าภายใต้บริบทและเงื่อนไขต่าง ๆ ของความเป็นสังคมนิคมอุตสาหกรรม กระบวนการในการแสดงออกและการนิยามความเป็นหญิงรักหญิง ได้อาศัยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลายในการต่อรอง และการปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับสังคมแห่งนี้ เพื่อเปิดพื้นที่ทางสังคมใหม่และดำรงตัวตนของพวกเขาให้คงอยู่ต่อไปได้

5.1 การต่อรองเชิงพื้นที่ในอาณาบริเวณสาธารณะ

ในรอบศตวรรษที่ผ่านมา ความเป็นสังคมนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมไปมาก ทั้งสภาพแวดล้อมในชุมชน สังคมที่อยู่อาศัย และผู้คนจากหลากหลายวัฒนธรรมที่เข้ามาทำงานในโรงงานนิคมอุตสาหกรรม และการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมหญิงรักหญิงที่ปรากฏอยู่อย่างค้ำคั่นในพื้นที่แห่งนี้ เพื่อความเข้าใจหากลองมองย้อนไป ด้านหนึ่งเรามีอาจจะปฏิเสธได้ว่าเป็นเพราะจำนวนแรงงานผู้หญิงที่มีสัดส่วนเป็นจำนวนมากว่าแรงงานผู้ชาย การที่กลุ่มผู้หญิงจำนวนมากได้มีพื้นที่ มีโลกที่เป็นของตนเอง อาจส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศให้พฤติกรรมหญิงรักหญิงสามารถแสดงตัวออกมาได้ง่ายมากกว่าพื้นที่อื่น ๆ ไม่ต่างอะไรกับวัฒนธรรมในโรงเรียนหญิงล้วน แต่เมื่อมองให้ลึกลงไปแล้ว การเกิดขึ้นของวัฒนธรรม

หญิงรักหญิงในพื้นที่แห่งนี้ ยังประกอบไปด้วยมิติเชิงสังคมอันสลับซับซ้อน ในการเลือกเป็นผู้ที่มีรสนิยมความเป็นหญิงรักหญิง ที่มีได้เกิดขึ้นจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

หากเปรียบเทียบกับกรณีหญิงรักหญิงในโรงเรียนหญิงล้วน ที่วัยรุ่นมักจะทำตัวอย่างที่สังคมรอบข้างมองว่าเป็นเรื่องโก้เก๋ ในขณะที่พวกเขาอาศัยอยู่ มีความอยากเท่าที่ อยากรู้ อยากลอง หรือเป็นตามรุ่นพี่ ขาดความเข้าใจจากครอบครัว ไม่ค่อยมีเพื่อนต่างเพศ จากงานศึกษาและวิจัยของจากผลการทำวิจัยของคณะครุศาสตร์ในปี 2544 ของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังพบว่า

“ส่วนใหญ่ความรักในแบบหญิงรักหญิงในแฟชันมีอิทธิพลสูงมาก ที่ทำให้นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมหญิงรักหญิง เพราะนักเรียนหญิงบางคนเห็นเพื่อนกรี๊ด ทอม เลยอยากเป็นบ้าง รวมทั้งการเห็นพฤติกรรมเหล่านี้ทุกวัน ทำให้คิดว่าเป็นเรื่องปกติ ที่สำคัญนักเรียนหญิงล้วนที่ต้องอยู่ประจำ นอกจากจะรักกันแล้วยังเลียดไปถึงขั้นมีเพศสัมพันธ์กันด้วย ซึ่งเด็กที่มีพฤติกรรมเช่นนี้เมื่อเติบโตเข้าสู่ระดับมหาวิทยาลัย หรือทำงานซึ่งต้องเจอทั้งเพศชายและเพศหญิง ส่วนหนึ่งอาจหายจากพฤติกรรมหญิงรักหญิง แต่บางคนยังมีพฤติกรรมเช่นนี้ต่อไป” กลุ่มผู้วิจัยกล่าว²⁶

ในประเด็นนี้จึงเข้าใจว่า เมื่อได้เข้ามาอยู่ในสังคมจริงๆซึ่งมีทั้งชายและหญิง เด็กผู้หญิงที่มีแฟนเป็นหญิงด้วยกันตอนอยู่โรงเรียนหญิงล้วน ก็คงจะแสดงความรักออกมาตามที่เธอเป็นจริงๆ ถ้าไม่ได้เป็นแบบนั้นก็คงจะสนใจเพศตรงข้ามธรรมชาติของหญิงชาย แต่การอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบนี้นานอาจมีผลต่อจิตใจซึ่งจะเปลี่ยนไปก็ได้สำหรับในบางคน เมื่อเรามองให้ลึกลงไป การเลือกเป็นบุคคลรักเพศเดียวกันของแรงงานหญิงที่ทำงานในโรงงานนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ยังประกอบไปด้วยเรื่องของความรู้สึกภายในจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก สภาพแวดล้อมและความเป็นสังคมโรงงาน กระแสแฟชัน ครอบครัว สภาพจิตใจ หรือการประสบความสำเร็จที่ผ่านมาจากบุคคลนั้นๆ ด้วย ฉะนั้นหากมองในแง่ของการวิเคราะห์และวิพากษ์ นี่อาจจะเป็นอย่างที่เราเรียกว่าในตอนที่แรกคือ วัฒนธรรมหญิงรักหญิงในพื้นที่แห่งนี้กำลังทำหน้าที่บอกสังคมว่ามียังคนมีกลุ่มคนที่ นิยมยินดีที่จะรับเอาเพศสถานะในลักษณะการรักเพศเดียวกันมาเป็นเพศวิถีของตน แม้พวกเขาจะใช้วิถีชีวิตที่ออกมาเผชิญกับสังคม หรือการเคยมีประสบการณ์ในรูปแบบรักต่างเพศกายมาแล้วก็ตาม อีกด้านหนึ่ง วัฒนธรรมหญิงรักหญิงที่ทำงานในพื้นที่ศึกษาโดยตรงอยู่อย่างมีกลไกและระบบที่มีความสลับซับซ้อน เกินกว่าที่จะมองว่าวัฒนธรรมหญิงรักหญิง เป็นเพียงเรื่องอารมณ์หรือความรู้สึกเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

²⁶ มาจากกระทู้ในเว็บไซต์ <http://pumbaa.coe.psu.ac.th>

การพิจารณาระบบความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ อัตลักษณ์และเรื่องการต่อรองของปัจเจก จึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพิจารณา ในประเด็นเรื่องของการเกิดขึ้นของวัฒนธรรมดังกล่าว เพราะพวกเขามีพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ภายในโรงงานในแบบสิ้นไหล ไม่ตายตัว เป็นทั้งพื้นที่ใช้สอยในชีวิตประจำวันพื้นที่ทางสังคม และพื้นที่ทางเศรษฐกิจ ครอบครัว หรือคู่รักที่สามารถแปรเปลี่ยนไปตามวาระ สถานการณ์ และปฏิบัติการในพื้นที่ขณะนั้นที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของพวกเขาด้วย ฉะนั้นการสร้างตัวตนในแบบหญิงรักหญิงของพวกเขาขึ้นมาในพื้นที่แห่งนี้ จึงเต็มไปด้วยเรื่องราว อันซับซ้อนและหลากหลาย ของการสร้างปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใด (Take action) กับโครงสร้างอำนาจกระแสหลัก

จากการศึกษา ผู้เขียนพบว่า มีการปะทะ ตอบโต้ และต่อสู้กันในการสร้างความชอบธรรมและการนิยามความหมายทางสังคมต่อกัน ระหว่างพื้นที่ของโรงงานนิคมอุตสาหกรรม หอพัก สังคมหมู่บ้านเดิม ความสัมพันธ์ในชีวิตคู่ และกลุ่ม “ทอมบอย” ในฐานะตัวแทนของอัตลักษณ์ของตัวตนทางเพศในแบบหญิงรักหญิงที่ปรากฏชัดเจนที่สุด และที่ผู้วิจัยเน้นในการศึกษา ปรากฏการณ์หญิงรักหญิงที่เกิดขึ้นในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ พบว่าทั้งสองฝ่ายต่างมีชุดอุดมการณ์และวิถีปฏิบัติที่มีการปะทะปะสาน ได้ตอบ สลับปรับเปลี่ยนไปมาซึ่งกันและกัน เพื่อความเข้าใจต่อประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงจะยกตัวอย่างของ การเผชิญหน้า การปรับตัว และการแก้ปัญหาในชีวิตของพวกเขาที่เกิดขึ้นในสังคมโรงงาน ในสังคมหมู่บ้านเดิม ผ่านระบบกลุ่มเพื่อน (peer group)²⁷ และการความสัมพันธ์ในการใช้ชีวิตคู่ ในหอพัก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปฏิบัติการต่อรองในพื้นที่ และการปรับใช้อัตลักษณ์ ทอมบอย ของพวกเขา

5.1.1 ระบบโรงงาน: ในฐานะปฏิบัติการเชิงพื้นที่ของการดำเนินอัตลักษณ์

พื้นที่และระบบการทำงานในโรงงานนิคมอุตสาหกรรม ชี้ให้เห็นว่าพวกเขารักหญิงต่อการใช้พื้นที่ในการนิยามตัวตนของพวกเขาที่สัมพันธ์กับการต่อรอง หรือมิได้สยบต่อการถูกกระทำ หรือตกอยู่ในสถานะที่ถูกกดดันจากสังคมรอบข้างของพวกเขาอย่างเดียวน ในทางตรงกันข้ามพวกเขาก็มีปฏิบัติการต่อตัวตนอันหลากหลาย เพื่อปรับตัว ต่อรอง ได้ตอบกับโรงงานที่พวกเขาทำงานอยู่เช่นกัน

²⁷ กลุ่มเพื่อน (peer group) หมายถึง กลุ่มสมาชิกที่มีทัศนคติ ความคิดใกล้เคียงกัน สมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมีแนวโน้มจะให้และรับการขัดเกลาซึ่งกันและกัน มีแนวความคิด ทัศนคติ ความเชื่อ ที่ใกล้เคียงกันในหมู่สมาชิก กลุ่มเพื่อนมักจะมีวัฒนธรรมเฉพาะของกลุ่มเอง กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อบุคคลมากโดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น

การยืนยันอัตลักษณ์ทางเพศแบบหญิงรักหญิงในความสัมพันธ์กับระบบโรงงาน นับเป็นความสัมพันธ์ของปัจเจกและพื้นที่การใช้สอยในชีวิตประจำวัน ที่ถูกนำมาใช้ในการผลิตซ้ำเกี่ยวกับการใช้อัตลักษณ์ของ ทอมบอย ให้คงอยู่ ขณะเดียวกันก็สามารถที่จะดำรงและรักษาสถานภาพทางเศรษฐกิจจากการทำงาน และพื้นที่ทางสังคมของพวกเขาให้ดำรงอยู่ต่อไปได้ด้วยปรากฏการณ์ที่ผู้เขียนจะกล่าวต่อไปนี้ เป็นตัวอย่างหนึ่งปฏิบัติการเชิงพื้นที่ ที่สัมพันธ์กับการดำเนินอัตลักษณ์ ทอมบอย โดยผู้เขียนพยายามที่จะเชื่อมโยงให้เห็นภาพของความเป็นเพศ และการปะทะประสานอันเกี่ยวข้องกันอยู่ตลอดเวลา กับบริบทของโครงสร้างสังคมที่พวกเขาดำรงอยู่ในที่นี้ผู้เขียนได้จัดแบ่งพัฒนาการเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ทอมบอยเป็น 3 ช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนและเลื่อนไหลไปมาในสังคมของโรงงาน

ช่วงเวลารากถือเป็นช่วงเวลาของ ยุคทองของกลุ่มหญิงรักหญิง ทอมบอย ตั้งแต่มีการก่อตั้งโรงงานนิคมอุตสาหกรรมขึ้นมา ผลจากการเน้นรับแรงงานเข้ามาทำงานส่วนใหญ่ที่เป็นแรงงานหญิง การที่ผู้หญิงเริ่มมีพื้นที่ มีบทบาทของตัวเองมากขึ้นในสังคมการทำงาน มีโลกของพวกเขา บรรยากาศเหล่านี้ได้หล่อหลอมให้พฤติกรรมยิรักหญิงเริ่มแสดงตัวออกมาได้ง่ายดายแพร่หลายและเป็นที่นิยมในพื้นที่แห่งนี้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

จากที่กล่าวมาในบทที่ 2 และ 3 ถึงการเลือกเป็น ทอมบอย นั้นเห็นได้ชัดเจนว่าการเลือกดำเนินอัตลักษณ์ของบุคคลที่เป็น ทอมบอย ในพื้นที่แห่งนี้มีอยู่ 2 ลักษณะ ก็คือ เป็นด้วยใจรัก และเป็นตามกระแสแฟชั่นในโรงงาน พื้นที่ในโรงงานจึงกลายเป็นพื้นที่เอื้อต่อการปลดปล่อยได้แสดงตัวตน ความรัก ความชอบ มีคนรัก ในแบบที่พวกเขาอยากมีและอยากจะเป็นได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้อาจทำให้พฤติกรรมหญิงรักหญิง หรือการมีคู่รักที่เป็นผู้หญิงด้วยกันในพื้นที่แห่งนี้กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดาไปในที่สุด ด้วยเหตุนี้กลุ่มหญิงรักหญิง ทอมบอย จึงถูกเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มที่เติบโตมาพร้อมกับสังคมโรงงานที่เกิดขึ้น อีกทั้งด้วยความขยันขันแข็ง ไม่เลือกทำงานไม่เกี่ยงงาน หนักเอาเบาสู้ ต่างจากแรงงานผู้หญิงปกติทั่วไป อีกทั้งข้อได้เปรียบจากที่ผู้ศึกษาได้รับฟังจากกลุ่มหัวหน้างานที่ชอบรับพวก ทอมบอย เข้ามาทำงานก็เพราะอย่างน้อยพวก ทอมบอย มักไม่นิยมจะขาดงานลา มาสายบ่อย ลาท้อง ลาแต่งงาน ลากลอคเป็นเวลา 3-4 เดือน เช่นเดียวกับกลุ่มผู้หญิงทั่วไป จึงทำให้พวก ทอมบอย ได้รับการเข้ารับจ้างงานอย่างไม่จำกัด และเป็นที่ต้องการของเจ้าของบริษัท และหัวหน้าฝ่ายผลิตในนิคมอุตสาหกรรมเป็นอย่างมาก เนื่องจากเพศสภาพการเป็น ทอมบอย ของพวกเขาได้กลับกลายเป็นข้อได้เปรียบอย่างหนึ่ง ที่มีส่วนเอื้อต่อระบบการทำงานในลักษณะของความเป็นสังคมโรงงานในพื้นที่แห่งนี้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

กลุ่มที่มีอัตลักษณ์ในแบบ ทอมบอย ยุคแรก ๆ จึงได้กลายเป็นกลุ่มที่ทางโรงงานต้องการเรื่อยมา ด้านหนึ่งความต้องการเหล่านี้ยังได้กลับเป็นแรงจูงใจให้กลุ่ม ทอมบอย ใจรักทั้งหลายได้

ແກ້กันมาสมัครงานเพื่อทำงานในนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ เนื่องจากได้รับรู้ความต้องการในการรับเข้าทำงาน ที่น้อยนักที่พวกเขาจะถูกยอมรับ หรือถูกเข้ารับเข้าทำงานที่อื่น ๆ ได้โดยง่าย เนื่องจากบุคลิกลักษณะภายนอกในแบบ ทอมบอย ที่พวกเขาคือเป็นอยู่ ประกอบกับการเข้ามาทำงานในนิคมอุตสาหกรรมฝ่ายผลิต ไม่จำเป็นต้องใส่กระโปรง แต่งหน้า เช่นเดียวกับการต้องแต่งตัวไปทำงานในแห่งอื่น ๆ และด้วยคำตอบแทนต่อเดือนหลายพันบาท ที่แห่งนี้จึงได้กลายเป็นสิ่งดึงดูดใจของการบอกเล่าปากต่อปาก ให้กลุ่ม ทอมบอยใจรัก เข้ามาสมัครงานและทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่นี้ จนมีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

การเพิ่มจำนวนและการเติบโตของสังคมหญิงรักหญิงในช่วงแรก ๆ ส่งผลให้จำนวนกลุ่มทอมบอย ที่เข้ามาทำงานอยู่ในโรงงานเริ่มมีบทบาท พื้นที่ ตัวตน อีกทั้งยังได้สร้างค่านิยมและวัฒนธรรมเกี่ยวกับกระแสพฤติกรรมในแบบหญิงรักหญิง ให้กลายเป็นค่านิยมใหม่ที่กลายเป็นเพศวิถีทางเพศกระแสหลักในพื้นที่ในที่สุด และเมื่อกระแสนิยมทางเพศเหล่านี้มีแพร่หลายและเพิ่มจำนวนมากขึ้น แม้ด้านหนึ่งปรากฏการณ์เหล่านี้จะมีส่งผลดีต่อ กลุ่มทอมบอย ที่เป็นหญิงรักหญิง และต่อโรงงานและระบบการทำงาน แต่ในระยะหลังวัฒนธรรมทางเพศในแบบหญิงรักหญิงของพวกเขา ยังได้เริ่มก่อปัญหาในสังคมและพื้นที่ของโรงงานตามมาด้วย ไม่ว่าจะเป็นปัญหา การชกต่อยกันเองของกลุ่ม ทอมบอย ที่เขม่นไม่ชอบหน้ากัน การดบตีแย่งชิงผู้หญิง หรือผู้หญิงดบตีกันเพื่อแย่งชิง ทอม ที่สำคัญประเด็นเรื่องผู้สาวที่เกิดขึ้นอย่างเข้มข้นทำร้ายร่างกายจนเลือดตกยางออกเกือบปางตายกันเป็นประจำจากสาเหตุการแย่งชิงประชากร ทอมบอย ในโรงงาน หรือการเกิดม็อบ ทอมบอย ในโรงงานที่มีมากจนสามารถรวมตัวกันได้อย่างเป็นกลุ่มเป็นก้อน เพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ในการทำงาน เรื่องค่าจ้าง เรื่องสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้ทางโรงงาน เริ่มเล็งเห็นถึงผลกระทบจากสถานะเหล่านี้ ที่ยังได้ส่งผลไปยังความเสียหายต่อระบบการทำงานในและชื่อเสียงของโรงงานด้วย เมื่อปัญหาที่เริ่มเกิดขึ้นเรื่อย ๆ สะสมมากขึ้น ทางโรงงานจึงเริ่มรับผู้สมัครงานที่มีท่าทางและมีอัตลักษณ์ในแบบ ทอมบอย เข้ามาทำงานในโรงงานเพื่อหวังที่จะลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงงาน

ในยุคที่ 2 ที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่ผู้เขียนได้กล่าวมาในข้างต้น จึงถือเป็น ยุคสถานะวิกฤต ของผู้ที่มีอัตลักษณ์ที่เป็น ทอมบอย ในโรงงาน ซึ่งในระยะหลังการนิยมนับกลุ่มที่เป็น ทอมบอย เข้าทำงานในโรงงานเช่นยุค ๆ แรก ๆ เริ่มถูกจำกัดให้น้อยลง จนเลิกทางโรงงานเลิกรับเข้าทำงานในที่สุดเพื่อตัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากกลุ่ม ทอมบอย ผลกระทบเหล่านี้จึงส่งผลต่อการสมัครเข้าทำงานในโรงงานของกลุ่ม ทอมบอย รุ่นหลัง ๆ ที่ประสบปัญหาหาการหางานในนิคมอุตสาหกรรมที่ยากมากขึ้น หรือมีโอกาสนในการเข้าทำงานน้อยลงจากเดิม แต่ถึงอย่างไรก็ตามถึงแม้กลุ่ม ทอมบอย จะถูกกีดกันต่อระบบการเลือกงจ้างผู้ที่ เป็น ทอมบอย เข้าทำงานแต่หันไป

รับกลุ่มผู้หญิงปรกติเข้าทำงานแทนแม้ผู้หญิงบางคนจะมีประสบการณ์ในการทำงานที่น้อยกว่า ทอมบอยบางคนก็ทำงานเก่งและดีกว่าก็ตาม

สิ่งเหล่านี้ได้สร้างความกดดัน และความเครียดให้กับกลุ่ม ทอมบอยรุ่นใหม่ที่กำลังจะเข้ามาทำงานในโรงงาน หรือมีผลกระทบกับกลุ่ม ทอมบอยรุ่นเก่า ที่เคยสามารถต่อรอง เปลี่ยนงานได้บ่อยไปตามแต่ละโรงงาน ที่สามารถให้ค่าตอบแทนได้สูงกว่าโรงงานเดิมที่ตนเคยอยู่ได้อย่างอิสระ แต่เมื่อพวกเขาต้องเผชิญกับสภาวะกดดันเหล่านี้ จึงเป็นการยากต่อการแสวงหางานทำอย่างอิสระอย่างที่พวกเขาเคยเป็น แต่เพื่อความอยู่รอดของอัตลักษณ์และการดำเนินชีวิตของพวกเขาในการทำงาน พวกเขาก็มิได้สยบยอมต่อการเป็นฝ่ายกำหนดจากโรงงานเพียงอย่างเดียว แต่พวกเขาได้มีกลยุทธ์ในการปรับเปลี่ยนตัวตนบางส่วน บางขณะให้ลื่นไหลไปตามคุณลักษณะของความหนักงานที่ทางโรงงานต้องการด้วย

ในเมื่อทางโรงงานเลิกรับผู้ที่มิมีลักษณะในแบบ ทอมบอยเข้ามาทำงาน และอัตลักษณ์ความเป็น ทอมบอย ของพวกเขากำลังถูกระบบโรงงานเข้ามาคุกคามในด้านต่าง ๆ ของชีวิต ฉะนั้นกลยุทธ์ในการปรับเปลี่ยนตัวตนในอัตลักษณ์ ทอมบอย ที่น่าสนใจจึงเกิดขึ้น โดยการปรับแต่งตัวตนของพวกเขาให้มีความเป็นผู้หญิงปรกติธรรมดาให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ การแต่งตัว ใส่เสื้อรัดรูป สวมกระโปรง ทรงผม บุคลิกลักษณะภายนอกที่ต้องระวังความกระเดก กระเดก ลดความหัวลงบ้าง หรือแม้แต่เรื่องของทรงผมที่ต้องไว้ให้ยาว หรือหาก ทอมบอย คนไหนมีผมสั้นก็พวกเขาจะลงทุนไปต่อผมยาวในราคาหลายพันบาท เพื่อที่จะได้ปลอมตัวเป็นผู้หญิงเข้ามาสมัครในโรงงานที่พวกเขาต้องการ โดยที่ฝ่ายบุคคลที่รับสมัครงานในโรงงานจะไม่รู้หรืออาจจับผิดว่าพวกเขาเป็น ทอมบอย และเมื่อพวกเขาได้เข้าไปทำงานในโรงงานได้แล้ว พวกเขาจะมีการปรับเปลี่ยนลักษณะภายนอกที่เคยปลอมตัวเป็นผู้หญิง กลับกลายมาเป็นผู้ที่มีลักษณะ ทอมบอย อย่างที่เป็นตามเดิม ไม่ว่าจะเป็นการหันมาตัดผมสั้นก็ดู ทำทางบุคลิกภายนอก ให้กลับมาเป็นแบบชายตามเดิม

ขณะเดียวกันในส่วนของบริษัทในยุคนั้น ก็มีความเข้มงวดต่อการรับแรงงานหญิงที่มาสมัครงานในโรงงานโดยเฉพาะผู้ที่มิมีบุคลิกลักษณะในแบบ ทอมบอย มากขึ้น เนื่องจากกลัวปัญหาุ่นวายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นภายในโรงงาน จากคำบอกเล่าของฝ่ายบุคคลโรงงาน ก็ได้พบว่าในบางครั้งทางโรงงานก็สามารถจะมองออกถึงแม้พวก ทอมบอย จะพยายามแต่งตัวเป็นผู้หญิง โดยการไว้ผมยาวหรือไปต่อผม ใส่กระโปรง ใส่รองเท้าส้นสูง หรือการทำ ทำทางให้เหมือนผู้หญิงมากที่สุด แต่สำหรับบางคนก็สามารถดูออกว่าปลอมตัวมา ซึ่งก็ต้องปฏิเสธการรับเข้าทำงานต่อไป บางครั้งพวก ทอมบอย ยังมีความพยายามสมัครงานในโรงงานหลังจากถูกปฏิเสธเข้ารับสมัครงานในรอบแรก ก็จะกลับไปพยายามแต่งหญิงให้ได้มากที่สุดไม่จะเป็นการกลับไปแต่งหน้า

ทาปาก หรือกันคิ้ว เพื่อที่จะเข้ามาสมัครงานในโรงงานเป็นรอบที่ 2 ซึ่งในบางครั้งกลุ่ม ทอมบอย บางคนก็มีความสามารถในการปลอมตัว และสามารถหลุดเข้าไปทำงานได้บ้างในบางครั้ง เหมือนกัน

การปรับเปลี่ยนและดำเนินตัวตนในลักษณะนี้ ของกลุ่ม ทอมบอย ในยุคที่ 2 นี้จึงเป็น ยุคที่ดำเนินมาในสภาวะ อันกดดันที่ส่งผลให้กลุ่ม ทอมบอย ต้องมีการปรับเปลี่ยนสภาวะตัวตน ของตนในขณะหนึ่งให้มีลักษณะเป็นเหมือนผู้หญิงปกติให้ได้มากที่สุด เพื่อที่จะสามารถปลอมตัว เข้าไปทำงานในโรงงานให้ได้ และพอได้รับเข้าทำงานในโรงงานที่ตนต้องการแล้ว พวกเขาก็จะ ปรับเปลี่ยนตัวตนอีกด้านหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวตนที่แท้จริงของพวกเขา ดังนั้นแม้จะมีการควบคุมและ จำกัดเกี่ยวกับการรับกลุ่ม ทอมบอย เข้ามาในโรงงาน แต่การเพิ่มจำนวน ทอมบอย ในโรงงานแต่ละ โรงงานกลับมิได้น้อยลง และพวกเขาก็ยังสามารถดำเนิน อัตลักษณ์ ทอมบอย ของพวกเขา ได้เช่นเคย เพียงแต่เมื่อกลุ่ม ทอมบอย ได้รับรู้ต่อสภาวะความกดดันต่อการเลือกรับบุคคลอันมี ลักษณะในแบบ ทอมบอย ของพวกเขา โดยที่พวกเขาเองก็ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ เคยเกิดขึ้นดังที่กล่าวมาข้างต้น และมีความเกรงกลัวในการเคารพต่อกฎระเบียบของโรงงานมากขึ้น ที่สำคัญพวกเขาเองยังได้เพิ่มศักยภาพในการทำงานในโรงงานให้มากขึ้นกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นการไม่เกี่ยง งาน อดทน การขยันทำงานมากขึ้น ไม่มีปัญหาจุกจิกในการทำงาน ทำงานดีเรียบร้อยและมี ประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถคุมเครื่องจักรขนาดใหญ่ที่ผู้หญิงปกติไม่อาจทำได้ ทำให้บริษัท เริ่มมีมุมมองด้านบวกมากขึ้นต่อกลุ่ม ทอมบอย ในโรงงาน

ยุคที่ 3 จึงเป็นยุคใหม่ซึ่งเรียกได้ว่า เป็น ยุคของ ทอมบอยรีเทิร์น (Tomboy-return) หรือยุคของการกลับมาของ ทอมบอย อีกครั้งในสังคมโรงงาน เนื่องจากพวกเขาได้มีการ ปรับเปลี่ยนตัวตนหลายด้านต่อการเผชิญสภาวะกดดันต่าง ๆ ในยุคที่ 2 ที่ผ่านมา ทำให้ทาง โรงงานได้มองเห็นประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่ม ทอมบอย ที่สามารถทำงานภายในโรงงานได้ ดี คล่องแคล่ว ขยันขันแข็ง อดทนต่อการทำงานได้ดีกว่ากลุ่มชายจริงหญิงแท้ ซึ่งหากเป็นผู้หญิง ปกติก็มักจะมีการเลือกประเภทการทำงาน ไม่อดทนต่อการทำงานหนัก ๆ ส่วนผู้ชายก็มักแจ้งข้อ เรื่องมากในการทำงาน ประกอบกับในช่วงระยะหลังกลุ่ม ทอมบอย เหล่านี้เริ่มไม่ก่อปัญหาและ ทำงานดีขึ้น หัวหน้าฝ่ายการผลิตแต่ละแผนกจึงมีการเรียกร้องให้ทางโรงงานเปิดรับสมัคร ทอม บอย เข้ามาทำงาน เพื่อที่จะได้กลุ่ม ทอมบอย เหล่านี้ไปช่วยงานในฝ่ายการผลิตของตน โดยเชื่อ ว่าหากมีกลุ่ม ทอมบอย เหล่านี้มาประจำอยู่ในแผนกของตนบ้างจะเป็นการทุ่นแรงและช่วยงาน หนัก ๆ ในแผนกของพวกเขาได้ ประกอบกับทางโรงงานเองก็ได้มีการปรับทัศนคติ และสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคลที่มีพฤติกรรมหญิงรักหญิง และความเท่าเทียมของคนทุกเพศในโรงงาน มากยิ่งขึ้น จึงเริ่มมีการหันมาเปิดรับกลุ่ม ทอมบอย เข้ามาทำงานในโรงงานอีกครั้งตามปกติ โดย

มีข้อแม้ว่า ขอเพียงไม่สร้างปัญหาให้กับทางโรงงานเหมือนเช่นในอดีต ทางโรงงานก็ยินดีที่จะให้โอกาสพวก ทอมบอย เหล่านี้ได้มีโอกาสเข้ามาทำงานในโรงงานได้ โดยที่มีต้องปลอมตัวเป็นผู้หญิงเข้ามาสมัครงานอีกเหมือนแต่ก่อน บุคนี้จึงถือเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้กลุ่ม ทอมบอย กลับมามีตัวตนและความสำคัญต่อการทำงานในโรงงานอีกครั้ง

5.1.2 โรงงานนิคมอุตสาหกรรม: พื้นที่ในโรงงานของระบบวัฒนธรรมกลุ่มเพื่อน (peer group)

การสร้างกลุ่มและเครือข่ายที่เป็นของตัวเองภายในกลุ่ม ทอมบอย ที่ทำงานในโรงงานนิคมอุตสาหกรรมลำพูน เป็นการสะท้อนค่านิยมและการสร้างชุดความรู้บางอย่างหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงสำนึกและตัวตนที่เกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นการก่อรูปขึ้น จากการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มเพื่อนที่ทำงาน หรือกลุ่มเพื่อนที่มีรสนิยมในแบบหญิงรักหญิงด้วยกันเอง และระหว่างการปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ในสังคมที่พวกเขาเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย

การพิจารณาระบบและวัฒนธรรมกลุ่มเพื่อน ทอมบอย จึงมีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจวัฒนธรรมย่อยของกลุ่ม ที่คอยเป็นสิ่งสนับสนุนความรู้สึก ความปลอดภัย ต่อการดำเนินอัตลักษณ์ ทอมบอย ในพื้นที่แห่งนี้ ฉะนั้นการมีอยู่ของระบบวัฒนธรรมกลุ่มเพื่อนของกลุ่ม ทอมบอย จึงนับว่ามีความสำคัญมากต่อการก่อร่างสร้างอัตลักษณ์ ไปจนถึงการดำเนินตัวตั้งเพื่อสร้าง “ลักษณะโคเคน” ในการเป็น “ภาพสะท้อนตัวตน” ของคนให้ปรากฏในสังคม

การมีอยู่ของอัตลักษณ์ความเป็นกลุ่มทางสังคมของพวกเขา จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะอัตลักษณ์ในระดับสังคม คือสิ่งหนึ่งที่มีคุณประโยชน์มากมายรอบด้าน นับตั้งแต่ที่จะนำพาตัวตนในแบบรักเพศเดียวกันของพวกเขาไปสู่การมีที่ทางในสังคมที่พวกเขาคำรงชีวิตอยู่ ไปจนถึงการสร้างความรู้สึกร่วมของความเป็นกลุ่มก้อนในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มรักเพศเดียวกัน เพื่อแสดงให้เห็นสังคมมองเห็นการมีอยู่ของตัวตน ศักยภาพ และความสามารถของกลุ่มหญิงรักหญิง เพื่อหลีกเลี่ยงการมองภาพจากสังคมที่เคยถูกมองเป็นเพียงชนชายขอบในสังคมนั่นเอง

ปฏิบัติการทางสังคมและสำนึกของความเป็น อัตลักษณ์รวมหมู่ (Collective Identity) ภายในกลุ่มเพื่อนที่เป็น ทอมบอย โรงงานนิคมอุตสาหกรรมด้วยกันของพวกเขา จึงปรากฏอยู่ในลักษณะที่มีความหลากหลายและมีลักษณะเฉพาะ การรวมกลุ่มเช่นนี้เป็นลักษณะของกลุ่มเพื่อนที่ไม่ได้มีลักษณะเปิดเผยเป็นกลุ่มก้อนที่มีโครงสร้างที่แน่นอน หรือมีกิจกรรมกระทำร่วมกันอย่างเป็นทางการเท่าไรนัก

โลกของสังคมนิคมอุตสาหกรรมจึงได้เป็นพื้นที่พิเศษของนำไปสู่การตอบโต้ การก่อร่างสร้างตัวตนที่ผสานไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม ของผู้คนจากหลากหลายที่มาอยู่ร่วมกัน การมีกลุ่มก้อนหรือการรวมกลุ่มกันของ ทอมบอย ในโรงงานแต่ละแห่ง จะมีลักษณะ

การรวมตัวกันแบบกลุ่มเพื่อนในลักษณะที่แตกต่างกันตามกิจกรรมที่เกิดขึ้น ฉะนั้นลักษณะเฉพาะของความเป็นกลุ่มเพื่อนของพวกเขาที่มีผลต่อการแสดงออกและการปรับแต่งตัวภายนอก จึงมีผลต่อการสร้างระบบคิดและสังคมชุดใหม่เพื่อให้มีที่ทาง และพื้นที่ทางสังคมที่เป็นสังคมของพวกเขาเอง อีกทั้งการเกิดขึ้นของระบบกลุ่มเพื่อนที่เกิดขึ้นอาจเป็นส่วนสะท้อนให้เราเข้าใจปรากฏการณ์หญิงรักหญิงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ของโรงงานนิคมอุตสาหกรรม ในฐานะการสร้างบรรยากาศและมีส่วนหล่อหลอมให้บุคคลในพื้นที่แห่งนี้กลายเป็นผู้ที่มิรสนิยมรักเพศเดียวกัน

ลักษณะการรวมตัวของความเป็นกลุ่มเพื่อน ทอมบอย ในนิคมอุตสาหกรรมที่ปรากฏ ผู้เขียนพบว่าบุคคลที่เป็น ทอมบอย หรือผู้ที่มิรสนิยมรักเพศเดียวกันในโรงงาน ไม่ได้มีลักษณะการรวมกลุ่มเพื่อนทุกคนเสมอไป โดยเฉพาะบุคคลที่มีคู่ หรืออาศัยอยู่กับคู่รักที่เป็นผู้หญิงด้วยกัน ซึ่งมักจะมีลักษณะกิจกรรมการดำเนินตัวตนในอีกลักษณะหนึ่ง ที่ผูกติดอยู่กับคู่รักของตนเอง มากกว่ามารวมอยู่ในกลุ่มเพื่อน ซึ่งผู้เขียนจะขอยกเรื่องความสัมพันธ์ในชีวิตคู่ไว้กล่าวในหัวข้อต่อไป

สำหรับบุคคลที่รวมตัวกันเป็นกลุ่มเพื่อนนั้นมักเป็นกลุ่ม ทอมบอยวัยรุ่น เป็นส่วนใหญ่ โดยปรกติแล้วในช่วงเวลาการรวมตัวกันของกลุ่มเพื่อน ทอมบอย มักจะเป็นช่วงเวลาภายนอกของการทำงานภายในโรงงาน ซึ่งพวกเขามักใช้เวลาในช่วงพักเบรกระหว่างวัน หรือช่วงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวันในการรวมตัวกัน

ส่วนใหญ่ในการรวมตัวกันระหว่างวันของกลุ่ม ทอมบอย ก็มักจะไม่ได้มีการดำเนินกิจกรรมอะไรเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากการยืนพบปะพูดคุย เล่าสู่กันฟังถึงกิจวัตรประจำวันที่พวกเขาได้ประสบพบเจอในแต่ละวันขณะทำงาน หรือเป็นการรวมกลุ่มกันสูบบุหรี่ ดื่มกาแฟ หรือการเกี้ยวพาราสีหญิงสาวเพื่อนร่วมงานที่เดินผ่านไปมา ในเขตพื้นที่ที่พวกเขารวมกลุ่มกันอยู่ ไม่ว่าจะเป็นหน้าห้องน้ำ ห้องล็อกเกอร์(Locker) เกือบของพนักงาน หรือโต๊ะทานข้าวประจำแต่ละวัน เป็นต้น ส่วนเวลาในการรวมกลุ่มของ ทอมบอย นอกเวลางานหรือนอกช่วงเวลาหลังเลิกงาน นั้นมักจะมีช่วงเวลาและสถานที่ที่ไม่แน่นอน และนาน ๆ ครั้งเท่านั้นที่พวกเขาจะรวมกลุ่มภายนอกโรงงาน ซึ่งก็มักจะเป็นการรวมกลุ่มกันในลักษณะการท่องเที่ยวในสถานบันเทิงยามค่ำคืน หรืองานบุญประจำปีต่าง ๆ ในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นก็มิฬาสีของโรงงานซึ่งในปีหนึ่งทางโรงงานจะจัดกีฬาขึ้นในโรงงานหนึ่งครั้ง เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์กับพนักงานในโรงงาน ดังที่ผู้เขียนได้กล่าวมาในบทต้น ๆ ระบบกลุ่มเพื่อน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปิดมุมมองการนำเสนออัตลักษณ์ในพื้นที่ทางสังคมต่าง ๆ ของพวกเขา อัตลักษณ์ความเป็นทอมบอยของพวกเขา จึงมิได้สัมพันธ์กับความเป็นคนงานในโรงงานที่พวกเขาทำงานอยู่เท่านั้น หากแต่ในเรื่องของ

“ความเป็นทอมบอย” ยังเดินข้ามพรมแดนของพื้นที่สาธารณะภายนอกต่าง ๆ ที่พวกเขาได้เข้าไป ปฏิสัมพันธ์ด้วยทั้งสิ้น

ในส่วนสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่ม ทอมบอย ที่มีลักษณะอายุแตกต่างกันไป คือมีตั้งแต่ช่วงอายุมากที่สุดหรือเรียกว่า “พี่ใหญ่” ที่อาวุโสมากที่สุดในกลุ่ม ซึ่งจากที่ผู้เขียนได้เข้าไปร่วมพูดคุยกับกลุ่มนี้ซึ่งทำงานในนิคมอุตสาหกรรมจำนวน 2 กลุ่มจะเป็นกลุ่มทอมบอย ที่มีสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อนประมาณ 5-8 คน พบ “พี่ใหญ่” ของกลุ่มมักมีอายุอยู่ในช่วงระหว่าง 29-34 ปี บางครั้งการยกย่องความอาวุโสในกลุ่ม ก็มีได้จำกัดอยู่เพียงช่วงอายุเท่านั้น หากแต่จะจัดลำดับความอาวุโสของกลุ่ม จากช่วงระยะเวลาของการเริ่มเข้ามาทำงานในโรงงานด้วย ซึ่งหาก ทอมบอย คนไหนเข้ามาทำงานในโรงงานที่นี้ก่อนหรืออยู่มานาน ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตโรงงานมากกว่า มีความเก่งกาจและมีความสามารถในชีวิตหลาย ๆ ด้านทั้งการเล่นกีฬาเก่ง ทำงานเก่ง ก็จะได้รับยกย่องให้เป็น หัวใจ หรือผู้นำกลุ่ม

จากการพูดคุยกับกลุ่มเพื่อน ทอมบอยปีศาจแดง ซึ่งเป็นกลุ่มเพื่อนทอมบอยกลุ่มใหญ่ในโรงงานนิคมอุตสาหกรรมแห่งหนึ่ง ที่มีกิจกรรมกลุ่มหลากหลาย ทั้งการเล่นกีฬาให้กับโรงงาน กิจกรรมการพบปะสังสรรค์ในงานบุญประเพณี หรือการท่องเที่ยวยามราตรี หัวหน้ากลุ่มหรือ “ทอมบอยพี่ใหญ่” ที่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่มนั้นกลับเป็นทอมบอยที่อายุประมาณ 30 ต้น ๆ ประกอบกับการเป็น ทอมบอย ที่มีความสามารถในการทำงานเก่ง มีอายุการทำงานที่มาก และผ่านการแข่งขันกีฬาภายในโรงงานมานาน หนึ่ง(นามสมมุติ) จึงได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม หรือผู้นำกลุ่มในการมีอิทธิพลโน้มน้าวให้สมาชิกกลุ่มเชื่อฟัง หรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ภายในกลุ่ม ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์อายุการทำงานที่น้อยลงมา เช่น สอง สาม สี่ ห้า ก็จะมีลำดับชั้นต่อการมีอิทธิพลในกลุ่มลดหลั่นกันไป ฉะนั้นเรื่องอายุการทำงานและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นภายในโรงงานที่พวกเขาทำงานอยู่ จึงถือเป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งต่อการจัดการระบบลำดับชั้นภายในกลุ่ม

การสร้างลำดับชั้นหรือความอาวุโสภายในกลุ่มของพวกเขาจึงอาจเป็นไปเพื่อใช้ตำแหน่งนี้ ดำเนินกิจกรรมบางอย่างในกลุ่ม เป็นผู้จัดการทิศทางหรือแก้ปัญหาความไม่เข้าใจ หรือการทะเลาะเบาะแว้งกันของสมาชิกกลุ่ม หรือแม้แต่สร้างความเกรงใจให้กับสมาชิกใหม่ซึ่งมักเรียกกันว่า “ทอมบอยรุ่นน้อง” ให้เชื่อฟังและเคารพกฎเกณฑ์ของกลุ่มเพื่อนในแต่ละกลุ่มด้วย

ต่อประเด็นข้างต้นอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันของ ทอมบอย 4 ประเภทในโรงงานที่ผู้เขียนได้นำเสนอในบทที่ 3 ยังมีผลต่อการจัดลำดับช่วงชั้น การเบียดขับ หรือการคัดเลือกสมาชิกภายในกลุ่มของพวกเขาด้วยเช่นกัน ด้วยอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันของ ทอมบอย ในโรงงาน จากการศึกษาผู้เขียนการดำเนินชีวิตที่แตกต่างออกไปของทอมบอยแต่ละประเภท มักจะควบคู่ไปกับ

มโนภาพ ความเข้าใจ ความคิด จิตนาการ และการประเมินคุณค่าบางอย่างของพวกเขา ผ่านการ
แสดงออกมาในอัตลักษณ์นั้น ๆ ของตน ฉะนั้นในพื้นที่โรงงานของระบบกลุ่มเพื่อนจึงสัมพันธ์กับ
การประเมินและการสร้างคุณค่าให้กับอัตลักษณ์ ทอมบอย ของตน ซึ่งพบว่าทอมบอยทั้ง 4
ประเภทที่เข้ามาทำงานในโรงงาน ทอมบอย ประเภทที่ 1 และ 2 จะเป็นทอมบอยที่พบเห็นได้
ชัดเจนและมากที่สุดในโรงงาน เหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะว่าทอมบอยทั้ง 2 ประเภทจะเป็นตัวแทน
ของอัตลักษณ์ที่สะท้อนถึงความคาดหวังต่อความเป็นเพศที่เป็น แก่นแกน และคาดหวังว่าเป็นที่ยอมรับ
ได้ในสังคมภายนอกและภายในโรงงานได้มากกว่าดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ซึ่งความคิด
เกี่ยวกับเรื่อง “ความเป็นชาย ความแมน ความแข็งแกร่ง” ได้ตกทอดมาถึง “ความเป็นทอม” ที่เมื่อ
เลือกเป็นทอมก็เท่ากับการเลือกที่จะใช้ชีวิตเหมือนผู้ชาย ทั้งความเป็นเพศและบทบาททางเพศที่
ต้องเป็นฝ่ายกระทำอย่างเดียว ประกอบกับผู้หญิงในโรงงานส่วนใหญ่ยังคิดว่าหากมีแฟนเป็นทอม
ก็อยากได้ทอมที่เหมือนผู้ชาย ต้องการคนที่ แมน ๆ มาดูแล ซึ่งหากว่ากันตามความเชื่อแล้ว เมื่อ
เราพูดคำว่า “แมน” ทุกคนจะสามารถเข้าใจทันทีว่าเป็นคำชมหมายถึงทำอะไรให้กับคนที่
อ่อนแอกว่า ซึ่งทั้งทอมบอยทั้ง 2 ประเภทจึงดูเป็น ทอมบอย ที่มีอัตลักษณ์และคุณสมบัติที่
ชัดเจนที่สุด ส่วนทอมบอยประเภทที่ 3 นั้นพอปรากฏให้พบเห็นอยู่ประปราย และสุดท้าย ทอม
บอยประเภทที่ 4 กลับเป็น ทอมบอย ที่พบเห็นได้ยากและน้อยที่สุด

เมื่อจำนวนทอมบอยในประเภทที่ 1 และ 2 เป็นกลุ่มที่มีปรากฏอยู่เป็นจำนวนมาก
ทอมบอยกลุ่มนี้จึงกลายเป็นชนส่วนใหญ่ที่มีบทบาท ในการกำหนดค่านิยม วัฒนธรรมทางความคิด
กระแสหลักต่าง ๆ ของการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นทอมบอยในพื้นที่แห่งนี้เอาไว้ รูปแบบการ
จัดลำดับชั้น การคัดเลือกสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อนจึงสัมพันธ์กับการนิยามและสังกัดของการจัด
ประเภทตนเองของทอมบอยทั้ง 4 ประเภทด้วย ฉะนั้นระบบการจัดการสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อน
มักจะมีวัฒนธรรมการจัดการและเบียดขับกลุ่มทอมบอยที่มีอัตลักษณ์ไม่ค่อยชัดเจนเช่น ทอมบอย
ประเภทที่ 3 และ 4 โดยการเลือกที่จะไม่รับเข้าเป็นสมาชิกในการร่วมกิจกรรมบางอย่างเช่นการ
แข่งขันกีฬา เป็นต้น หรือในบางครั้งก็อาจมีการนินทา การหยอกล้อ แชว การดูหมิ่นกัน ในหมู่
เพื่อนในโรงงานในแง่ของคนที่ยังมีเพศไม่ชัดเจน เป็นสิ่งเลียนแบบ เป็นของเทียม หรือเป็นพวก
มีอัตลักษณ์ไม่เด่นชัดพอที่จะเข้ามาสู่กระบวนการเป็น ทอมบอย อย่างสมบูรณ์ได้ ซึ่งหาก
เปรียบเทียบการเบียดขับแล้ว ทอมบอยประเภทที่ 3 มักจะถูกกระทำผ่านการนินทาหรือหยอกล้อ
บ้างเท่านั้น และในบางครั้งกลุ่มเพื่อนก็อาจมีการปฏิเสธด้วยบ้างหากมีกิจกรรมงานสังสรรค์ใน
โรงงานหรือการแข่งขันกีฬาร่วมกัน แต่ในทางกลับกันทอมบอยประเภทที่ 4 ถือเป็นส่วนหนึ่งของ
ทอมบอยส่วนน้อยที่ถูกเบียดขับ (Marginalize) และกลายเป็นชนชายขอบที่สุด ด้วยกลวิธีต่าง ๆ
ดังที่กล่าวข้างต้น เนื่องจากเป็นพวกทอมบอยที่ยังคงความเป็นผู้หญิงไว้ในตัวมากที่สุด อีกทั้งยังไม่

ต้องการที่จะระบุเพศที่ชัดเจนของตน ส่งผลให้ ทอมบอย กลุ่มนี้มักจะไม่นิยมมีกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อนเท่าใดนัก หากแต่นิยมที่จะใช้ชีวิตและกิจกรรมประจำวันกับคู่รักของตนมากกว่า

ในบางครั้งเมื่อทอมบอยประเภทที่ 4 ถูกกระบวนการเบียดขับจากวัฒนธรรมภายในกลุ่มเพื่อนรุนแรงมากขึ้น พวกเขาจะสามารถที่จะตอบโต้กระบวนการเบียดขับที่เกิดขึ้น ด้วยการนำข้อได้เปรียบที่พวกเขามี คือการไม่ยึดติดในอัตลักษณ์และบทบาทอย่างใดอย่างหนึ่งของตน ข้อได้เปรียบของการมีในอัตลักษณ์ที่หลากหลายระหว่างการเป็นทอม ดี เลสเบียน หรือหญิงปรกติ เมื่อคบกับผู้ชาย การลื่นไหลในความเป็นเพศของพวกเขาได้ถูกนำมาปรับใช้ให้สามารถที่จะลื่นไหลข้ามไปมาระหว่างทอมประเภทที่1-4ได้ไม่ยาก เพราะในเมื่อวัฒนธรรมทอมบอยกระแสหลักของสังคมที่นี้ให้คุณค่ากับทอมบอยที่แสดงออกถึงความแมน หากไม่เข้ากรอบดังกล่าวก็จะถูกมองว่าเสียสถาบันทอมเป็นทอมที่ยังไม่ใช่ของแท้พอ บางครั้งแรงกดดัน เสียดสี นินทาว่าร้าย หรือการต่อต้าน เหล่านี้ล้วนทำให้ทอมบอยประเภทที่ 4 ต้องตอบโต้โดยการพยายามลื่นไหลไปสู่ความแมนโดยการตัดผมสั้นทรงทรงแบบทอมบอยประเภทที่ 1 มีท่าทางห้าวหาญแบบชาย 2 หรือแต่งตัวเท่แบบทอมบอยประเภทที่ 3 บ้างในบางขณะ เพื่อลดการถูกนิทาและจับจ้องเหล่านี้ได้ ยุทธวิธีเหล่านี้จึงอาจเป็นการสลายความขัดแย้งระดับกลุ่มของพวกเขาเอง ให้การเบียดขับนั้นเบาบางลงไปได้ชั่วขณะ ลักษณะการรวมกลุ่มเพื่อนของพวกเขาจึงมีมิติที่ซับซ้อนหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการจัดลำดับชั้นกันภายในกลุ่ม ที่แม้ว่าจะไม่ได้สะท้อนออกมาชัดเจน แต่ระบบการจัดการการจัดลำดับความอาวุโสที่กล่าวมาข้างต้นก็สะท้อนได้ดีถึงการนำเอาลำดับอาวุโสมาใช้ควบคุมสมาชิกภายในกลุ่ม ซึ่งบางครั้งการจัดลำดับชั้นภายในกลุ่มเพื่อน ยังสัมพันธ์กับเรื่องของการ เข้มกับสมาชิกใหม่ภายในกลุ่ม หรือสมาชิก ทอมบอย นอกกลุ่มด้วย สังเกตได้จากเมื่อทอมบอย น้องใหม่เข้ามาในโรงงาน เรื่องของการเขม่นกันมักจะเป็นเรื่องของ หน้าตา หรือลักษณะนิสัยท่าทางบางอย่างเช่น การถือตัว เย่อหยิ่ง หรือคุ่งกึ่งกล้าเกินตัว หรือเกินหน้าเกินตาพวกกลุ่มเพื่อน ทอมบอย เดิมที่มีอยู่ ก็จะถูกมองในลักษณะของการไม่ชอบขี้หน้า หรืออาจถูกการปฏิเสธให้เข้าร่วมกลุ่มเพื่อนในโรงงาน วิธีนี้จึงอาจเป็นการคัดสมาชิกเพื่อเข้ามารวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มเพื่อนอย่างหนึ่งด้วยเช่นกัน

การสร้างวัฒนธรรมเฉพาะในความเป็นกลุ่มเพื่อนของพวกเขา นั้น ยังถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมและทำหน้าที่ในการจัดเกลาสมาชิก สร้างสมาชิกให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ทักษะคิด อุดมการณ์ และเชื่อมั่นต่อการเลือกเป็นบุคคลรักเพศเดียวกัน จนบางครั้งความเป็นกลุ่มเพื่อน ทอมบอย อาจยังนำไปสู่ การสร้างกลุ่มเฉพาะทางวัฒนธรรมแบบหญิงรักหญิงขึ้นในสังคมโรงงาน จนกลายเป็นกลุ่มทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่เชื่อมต่อและมีอิทธิพลต่อการเกิดกระแสจนเกิดการแสดงตนของกลุ่มหญิงรักหญิงที่แยกย่อยมากมายไปหมด

ในบางครั้งการรวมกลุ่มเพื่อนของพวกเขา ยังดำเนินไปเพื่อสะท้อนความเป็น ทอมบอย ที่เหนือหรือแตกต่าง มีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจมากกว่า พวก ทอมบอย ปรกติทั่ว ๆ ไปใน โรงงานที่ไม่มีกลุ่มก้อนเฉพาะ เพราะนอกจากพวกเขาจะรวมกลุ่มกันเอาไว้เพื่อประกอบกิจกรรม ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงงานดังที่กล่าวมาข้างต้น พวกเขายังมีกลุ่มเพื่อนเอาไว้เพื่อสร้าง พื้นที่ของอำนาจในมืออย่างหนึ่ง “ผ่านพื้นที่ทางวัฒนธรรม” (Cultural Space) ในแบบที่มี ลักษณะเฉพาะของพวกเขา ในการป้องกันพวกเขาจากการคุกคามจับจ้องของบุคคลภายนอก ที่อาจ มากระทบต่อการแสดงออกในอัตลักษณ์ ทอมบอย ของพวกเขา หรือช่วยกันแก้ปัญหา ชีวิตประจำวันภายในโรงงาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นพวกเดียวกัน พร้อม ๆ กับการประกาศตัวตน ให้ทุกคนเห็นอย่างชัดเจนในพฤติกรรมและตัวตน

หากพิจารณาในส่วนของอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มเพื่อน ทอมบอย ในที่นี้การรวมกลุ่ม ของพวกเขาย่อมเป็นการรวมกลุ่มที่ผสมผสานไปด้วย สมาชิกในกลุ่มที่มีช่วงอายุที่แตกต่าง หลากหลายมีลักษณะนิสัยบางอย่างที่เหมือนหรือมีส่วนที่แตกต่างกันไป กลายเป็นกลุ่มทาง สังคมอย่างหนึ่งที่ประกอบไปด้วย “ความเหมือนในความต่าง” อีกทั้งข้อดีของการมีกลุ่มก้อนของ กลุ่มรักเพศเดียวกันในโรงงานลักษณะนี้ ยังมีมิติที่เกื้อหนุน เกื้อพัน และสะท้อนถึงการรวมกลุ่ม เพื่อนเพื่อตอบสนองถึงอารมณ์ความรู้สึกภายใน ที่ทำให้ตัวตน ทอมบอย ของพวกเขาเกิดขึ้นและ ดำเนินไปอย่างปลอดภัย อบอุ่น ไม่รู้สึกแปลกแยกจากสังคม

กล่าวโดยสรุปแล้ว วัฒนธรรมของระบบกลุ่มเพื่อน ทอมบอย โรงงาน เกิดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในฐานะของการสร้างพื้นที่ในสังคม เพื่อตอบสนองตัวตนและดำเนินอัตลักษณ์ในแบบ ของ “ทอมบอย” ฉะนั้นบทบาทของความเป็นกลุ่มเพื่อน จึงเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงให้เห็น ภาพของอัตลักษณ์ ทอมบอย ของพวกเขาที่ไม่ได้มีลักษณะเพียงหนึ่งเดียว แต่กลับเป็นอัตลักษณ์ที่ ประกอบไปด้วยตัวตนหลายด้าน ทั้งในส่วนของอัตลักษณ์ส่วนตัวและอัตลักษณ์ส่วนรวม ใน ลักษณะแบบหญิงรักหญิงของพวกเขา

เช่นเดียวกับที่ Kathryn Woodward (2004) กล่าวในหนังสือ Questioning identity: gender, class, ethnicity ว่า ในฐานะปัจเจกบุคคล เราต้องดำรงอัตลักษณ์อย่างเคลื่อนไหว กล่าวคือ อัตลักษณ์ไม่ใช่ผลผลิต (product) หากแต่เป็น “กระบวนการกลายมาเป็น” (process of becoming) ที่มีผลมาจากสังคมที่เราอาศัยอยู่และเป็นความสัมพันธ์ของเรากับผู้อื่น อัตลักษณ์ให้การเชื่อมโยง ระหว่างปัจเจกบุคคลกับโลกที่พวกเขาอยู่ อัตลักษณ์ได้รวมวิธีที่เรามองเห็นตัวเองวิธีที่ผู้อื่นมองเรา และอัตลักษณ์ยังครอบคลุมถึงสิ่งที่อยู่ภายนอก สิ่งที่เป็นอัตวิสัยและสิ่งที่อยู่ภายใน เป็นตำแหน่ง แห่งที่ (position) ซึ่งได้รับการรับรองทางสังคมโดยผู้อื่น ไม่ใช่โดยตัวเราเอง หรืออาจกล่าวได้

ว่าอัตลักษณ์เป็นการนิยามตัวตนให้ผู้อื่นได้รับรู้ หรือเป็นการสื่อสารว่าตนเองคือใครให้ผู้อื่นทราบ อันจะนำมาซึ่งการปฏิสัมพันธ์ของเราและผู้อื่นต่อไป (Kath Woodward, อ้างใน เรื่องฟ้า บุราคร)

ประโยชน์ของการเปรียบเทียบลักษณะของระบบกลุ่มเพื่อนจึงเป็นมุมมองสำคัญด้านหนึ่ง อันไปเงื่อนไขต่อการอธิบายการเป็นพื้นที่พิเศษอันมีลักษณะเฉพาะ ที่นำไปสู่การก่อรูปและพัฒนาอัตลักษณ์ จนนำไปสู่การดำรงอยู่หรือเพิ่มจำนวนมากขึ้นของกลุ่มทอมบอยในโรงงาน ทั้งนี้ เราจะเห็นได้ว่าการอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง จากสภาพแวดล้อมหรือระบบตัวโรงงาน เพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จำเป็นต้องหาแนวทางการอธิบายรูปแบบอื่นที่ปฏิสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขาด้วย อัตลักษณ์ด้านส่วนตัวและอัตลักษณ์ด้านส่วนรวมของสมาชิกภายในกลุ่มเพื่อนจึงเอื้อต่อการสร้างพื้นที่ และผลิตความแตกต่างให้กับตัวตนในพื้นที่ของสถานที่นั้น ๆ ภายใต้การนิยามและให้ความหมายใหม่ของวัฒนธรรมเฉพาะในกลุ่มพวกเขาเอง อีกทั้งระบบชนชั้นในกลุ่ม การเลือกรับสมาชิกกลุ่ม การกลืนกลายบุคคลในกลุ่มหรือบุคคลที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มตนให้กลายเป็นบุคคลผู้มีรสนิยมรักเพศเดียวกัน จนนำไปสู่การกลืนกลายค่านิยม ระบบวัฒนธรรมเหล่านี้ให้แพร่หลายและเพิ่มจำนวนมากขึ้นในสังคมนิคมอุตสาหกรรมเรื่อยมา

การใช้คำว่า “เพื่อนพ้อง” หรือ “กลุ่มเพื่อน” จึงล้วนมีความหมาย ธรรมเนียมเมื่อปฏิบัติเป็นประจำก็กลายเป็นประเพณี และถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง วัฒนธรรมระบบกลุ่มเพื่อนจึงก็อาจเรียกได้ว่าเป็นธรรมเนียมย่อย ๆ อันมีแบบแผนการปฏิบัติที่เชื่อมั่นแน่นของบุคคลรักเพศเดียวกันในสถานที่แห่งนี้ ที่ผสมผสานไปด้วยความเป็นเพื่อนอันมีอัตลักษณ์ร่วมเดียวกัน ความเป็นพี่น้อง ที่คอยดูแล เกื้อหนุน ช่วยเหลือ ในการค้นหาความหมายของชีวิต และความหมายนี้ ก็เป็นความหมายที่เป็นไปในทางเดียวกันคือ การสร้างพื้นที่ให้กับบุคคลรักเพศเดียวกันให้มีที่ทางในการดำเนินชีวิต การแสดงออกซึ่งศักยภาพของตนให้ปรากฏสู่สังคม

การรวมตัวกันของวัฒนธรรมระบบกลุ่มเพื่อน จึงเป็นการสร้างวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มวัยรุ่น (Youth subcultures) ที่มักเริ่มจากการที่วัยรุ่นต้องการเพียงแค่อายาก “เจ๋ง”(hip) ที่สร้างอุดมการณ์ที่ปะติดปะต่อเอาสัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับตนเอง พร้อมทั้งเทคนิคการเล่นต่างๆ ซึ่งสิ่งล้วนนี้คือ “รหัส” (code) ที่ทุกคนจำเป็นต้องรู้ร่วมกัน การรวมกลุ่มจึงเป็นเหมือนการพยายามแยกตัว แล้วสร้างกลุ่มเฉพาะทางวัฒนธรรมของตนเองขึ้นมา วัฒนธรรมวัยรุ่นกลุ่มย่อย ได้ถูกทำ/ทำตัวมันเองผูกติดอยู่กับคุณค่าและการให้ความหมายในแบบเฉพาะของพวกเขาเอง(Elaine Baldwin, 2004) ความหมายของวัฒนธรรมย่อยจึงไม่มีเนื้อแท้หรือสิ่งที่จริงแท้แน่นอนเพียงหนึ่งเดียวเสมอไป และการสร้างวัฒนธรรมย่อยยังเป็นส่วนหนึ่งในการนำไปสู่การสร้างพื้นที่อย่างหนึ่งของกลุ่มคนตัวเล็กตัวน้อยในสังคม ทำให้เราเห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นตลอดมา

วัฒนธรรมระบบกลุ่มเพื่อน ทอมบอย จึงถือได้ว่าสัมพันธ์กับความเป็นสังคมโรงงาน นิคมอุตสาหกรรมลำพูนโดยตรง และสัมพันธ์กับภาพที่พวกเขาเรียกว่า “วิถีชีวิต” (way of life) ในแบบหญิงรักหญิงที่พวกเขาต้องการ พร้อมทั้งประกาศตัวตนให้ทุกคนเห็นในแบบใดแบบหนึ่ง อย่างชัดเจน ผ่านการนำเสนอความเป็นกลุ่มเพื่อนอันเป็นยุทธวิธีในรูปแบบหนึ่งของการนำเสนอ ตัวตนหรือภาพแสดงแทนทางวัฒนธรรมเฉพาะในแบบหญิงรักหญิงของพวกเขา

5.1.3 ครอบครัวและสังคมหมู่บ้านเดิม: การเปลี่ยนผ่านของบทบาทความเป็นหญิง

หลังจากที่ระบบอุตสาหกรรมเข้ามาเติบโตอย่างต่อเนื่องในสังคมไทย ทำให้ในช่วงหลายทศวรรษของการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมที่ผ่านมา โครงสร้างการผลิตและการจ้างงานของประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากการผลิตเพื่อการบริโภคเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้น ส่งผลให้เกิดความต้องการแรงงานเข้ามาสู่ระบบการผลิตในอุตสาหกรรมมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานหญิงในชนบทและแรงงานหญิงจากภาคการเกษตรได้เริ่มมีการปรับเปลี่ยนบทบาท จากการเป็นแรงงานในภาคการเกษตรมาสู่การเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรม การได้มีโอกาสเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมของสตรี ทำให้ชีวิตพวกเธอเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้ที่เคยบทบาทการทำงานของหญิงถูกจำกัดให้แคบอยู่กับ “งานบ้าน” (domestic work) เป็นเพียงแรงงานในครัวเรือน เป็นแม่บ้านดูแลเลี้ยงลูก มาสู่บทบาทของหญิงที่กลายมาเป็นผู้หารายได้ให้ครอบครัว

โรงงานนิคมอุตสาหกรรมลำพูนก็เช่นกัน การเจริญเติบโตและการขยายระบบการผลิตที่เพิ่มขึ้นของโรงงานได้นำไปสู่ความต้องการแรงงานเพื่อเข้ามาตอบสนอง ความต้องการของแรงงานในการผลิตที่มากมาย จนต้องมีการเปิดรับแรงงานหญิงจำนวนมากจากชุมชนชนบทอันห่างไกล ทั้งในเขตพื้นที่จังหวัดลำพูนและพื้นที่ของจังหวัดใกล้เคียง

การออกจากบ้านมาทำงานภายในโรงงานนิคมอุตสาหกรรม ทำให้พวกเธอมีบทบาทในสังคมภายนอกบ้านมากขึ้น อีกทั้งการได้ก้าวออกมาทำงานเพื่อช่วยจุนเจือครอบครัว ทำให้บทบาทหน้าที่การหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว ระหว่างหญิงและผู้ชายมีความทัดเทียมมากขึ้น รวมถึงการลดสถานะการพึ่งพิงเพศชายที่ลดน้อยลงด้วย

บทบาททางเศรษฐกิจที่มีในมือ จึงส่งผลต่อระบบคิดและแนวทางการดำเนินชีวิตของพวกเธอที่เป็นไปในลักษณะพึ่งพาตัวเองมากขึ้น มีอิสระต่อการดำเนินชีวิตที่เป็นของตนเอง เลิกยึดติดกับอุดมการณ์ทางเพศกระแสหลักแบบเดิม ๆ จนในที่สุดก็อาจมีการหันมารักใคร่ชอบพอสекเดียวกัน เนื่องจากคิดว่าเพศเดียวกันน่าจะเข้าใจกัน พึ่งพิงกันและกันได้มากกว่า มีความอ่อนโยน เอาใจเก่งอยู่ด้วยอาจรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย ประกอบกับปัจจุบันค่านิยมเรื่องการแต่งงาน มีลูก มี

ครอบครัว ไม่ใช่คำตอบหรือจุดมุ่งหมายที่สุดของชีวิต ผู้หญิงหลายคนจึงหันมาคบผู้หญิงด้วยกัน ซึ่งหากมองในกระแสค่านิยมเรื่องเพศในปัจจุบัน การหันมารักกันเองของผู้หญิงก็ถูกมองว่าไม่ได้เป็นเรื่องเสียหายอะไร ด้วยเหตุนี้อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดสังคมหญิงรักหญิงขึ้นในสังคมนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้

ในสังคมทางล้านนา วัฒนธรรมเรื่องเพศทางภาคเหนือมักจะไม่ได้ถูกแบ่งแยก กคจี จากสังคมมากนัก หากเปรียบเทียบกับสังคมไทยอื่น ๆ เนื่องจากการให้ความสำคัญในการนับญาติ สืบทอดวงศ์ตระกูลหรือผีปู่ย่าทางฝ่ายมารดา การแต่งงานเข้าของผู้ชายมาสู่บ้านฝ่ายหญิง ทำให้สถานะและความสัมพันธ์เชิงอำนาจของผู้หญิงเหนือในด้านนี้จึงคืออยู่แล้ว โดยหากนำมาประกอบกับการพิจารณาในเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจในการต่อรองกับครอบครัวของกลุ่มหญิงรักหญิง พบว่ามีปัจจัยเสริมบางส่วนมาเป็นตัวช่วยในการต่อรองกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ที่ถูกผนวกเข้ากับค่านิยมสมัยใหม่ในสังคม จากเดิมที่เด็กหญิงสาวต้องติดอยู่กับอำนาจของพ่อแม่ อำนาจของผีปู่ย่าในชุมชน แต่ต่อมาเมื่อพวกเธอได้ก้าวเข้ามาสู่การทำงานในระบบอุตสาหกรรม พวกเขาก็จะสามารถหลุดออกจากระบบวัฒนธรรมหมู่บ้าน

การเข้ามาทำงานในโรงงานนิคมอุตสาหกรรมได้กลายเป็นปัจจัยเสริมให้ผู้หญิงมีอำนาจมากขึ้น ประกอบกับระบบความสัมพันธ์เรื่องผีปู่ย่าที่ถูกลดค่าความสำคัญลงไปเรื่อย ๆ ในสังคมสมัยใหม่ เป็นสังคมที่เต็มไปด้วยการโยกย้ายความอิสระและหลุดออกจากรอบสังคมประเพณีเดิมของชุมชน ประเด็นสำคัญในส่วนนี้จึงอยู่ที่นโยบายของการเปลี่ยนผ่านบทบาทผู้หญิงจากเดิมที่ถูกจับจ้องผูกติดอยู่กับอุดมการณ์ทางเพศกระแสนหลักของครอบครัวและชุมชน ได้ถูกเปลี่ยนผ่านโดยความสัมพันธ์เชิงอำนาจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งทำให้พวกเขาสามารถนำมาหยิบใช้เพื่อต่อรอง ช่างชิง และเป็นปัจจัยเสริมต่อการสร้างตัวตนในแบบหญิงรักหญิงที่พวกเขาต้องการจะเป็น จากการพูดคุยกับ “ทอมบอย” กลุ่มหนึ่งตามการจัดประเภทที่ 1-4 ในบทที่ 3 จะพบว่าทอมบอยแต่ละประเภทได้จัดการความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ในการต่อรองกับครอบครัวกับอัตลักษณ์ความเป็น ทอมบอย ของตนที่แตกต่างกันไป

ภูผา (นามสมมุติ) เองก็เป็นทอมบอยคนที่จัดว่าเป็น ทอมบอยประเภทที่ 1 ซึ่งมีลักษณะอัตลักษณ์ภายนอกที่ชัดเจน ที่แสดงให้เห็นบุคคลภายนอกเห็นว่าตนเองเป็น ทอมบอย อย่างเด่นชัด ซึ่งเมื่อก่อนภูผาต้องปิดบังตัวตนของตัวเองมาหลายปีก่อนที่ตนจะมาทำงานในนิคมอุตสาหกรรมลำพูน ปัจจุบัน ภูผาอายุ 37 ปี และได้ทำงานอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมมา 9 ปีแล้ว และเนื่องจากเดิมหมู่บ้านที่ ภูผา อยู่ก็คืออำเภอเถิน จังหวัดลำพูนจะเป็นหมู่บ้านที่เป็นชนบท และด้วยลักษณะนิสัยของคนในชนบทมักให้ความสำคัญกับเรื่องของคนอื่น มากกว่าเรื่องของตนเอง เรื่องส่วนตัวก็คือเรื่องเดียวกันกับเรื่องสาธารณะของชาวบ้าน และใครก็ตามที่มีลักษณะในการชอบ

เพศเดียวกัน ก็มักจะเป็นของแปลกหรือสิ่งที่แปลกในสังคมและมักจะถูกคนในสังคมเสียดสีนินทา กันบ่อย ๆ หรือแม้แต่คนในบ้านเอง ก็ยากที่จะเข้าใจเรื่องนี้ ทำให้ภูผาไม่กล้าจะเปิดเผยตัวเองว่ารัก ชอบคนเพศเดียวกัน รวมทั้งกลัวครอบครัว เพื่อน ญาติพี่น้อง ไม่ยอมรับหากเขาเผยตัวตนที่แท้จริง ออกมา

ภูผาเล่าว่า “ตนเองเริ่มรู้สึกชอบผู้หญิงด้วยกันตั้งแต่เริ่มเรียนในชั้นมัธยมต้น โดยเริ่มแอบชอบอาจารย์สอนวิชาสังคมคนหนึ่ง ตอนแรกๆก็ไม่รู้ว่ามันเป็นอาการอะไร รู้เพียงแต่ว่าชอบ มองอาจารย์คนนี้บ่อย ๆ ชอบไปเที่ยวหาอาจารย์คนนี้เป็นบ้านพักบ่อยๆ ไม่รู้เป็นอะไรไม่เข้าใจตัวเอง เหมือนกัน ในสมัยนั้นเพื่อนๆที่โรงเรียนก็ไม่มีใครเป็นทอมหรือมีรสนิยมชอบเพศเดียวกัน ก็เลยยังไม่เข้าใจและไม่รู้ว่าอาการแบบนี้คืออะไร จนวันหนึ่งได้มีโอกาสได้เข้าไปเรียนที่เชียงใหม่ นั่นคือ อาชีวะเชียงใหม่ ก็เริ่มมีเพื่อนที่มีรสนิยมทางเพศแบบนี้เช่นกัน จึงทำให้ตนเองเข้าใจความรู้สึกของตนว่าอาการชอบผู้หญิงแบบนี้ก็คือการเป็น “ทอม” ที่เพื่อนๆ เรียกกันนั่นเอง ตั้งแต่ตอนนั้นเลยทำให้ ภูผา เรียกตัวเองว่าเป็นทอมเรื่อยมา ขณะเดียวกันก็เริ่มมีความสัมพันธ์กับอาจารย์ที่สอนสังคม คนเดิมด้วย แต่ความสัมพันธ์ระหว่าง ภูผากับอาจารย์คนนี้ก็มีความสัมพันธ์ที่จะเปิดเผยกันเฉพาะเวลาที่อาจารย์และภูผาอยู่ในเชียงใหม่เท่านั้น และในทางตรงกันข้ามความสัมพันธ์นี้ก็กลับกลายเป็น ความสัมพันธ์ที่ต้องปกปิดอย่างมากที่สุด เมื่อภูผากลับบ้านและอยู่กับครอบครัว และต้องพยายาม ทำตัวให้เป็นผู้หญิงธรรมดา ๆ คนหนึ่งมากที่สุดเพื่อปกปิดไม่ให้ทางบ้านรับรู้ จนสุดท้ายก็ต้องแยก ทางกันไปไหนที่สุด”²⁸

ในสายตาของ ภูผาเองเห็นว่าการเลือกเป็นทอม และอยู่ในชนบทนั้นต้องเผชิญกับความ กดดันจากสังคมภายในชุมชนอย่างมากจากสายตาแต่ละคู่ ที่มักจะคอยจับตาดูคนที่มี พฤติกรรมที่ เบี่ยงเบนจากบรรทัดฐานในสังคมมากกว่า เมื่อเทียบกับการเป็นทอมที่อาศัยอยู่ในเมืองที่มักไม่มีใครสนใจใครอยู่แล้ว

เมื่อภูผาได้ก้าวเข้ามาสู่โลกใบใหม่ในการเข้ามาทำงานในโรงงานที่นิคมอุตสาหกรรม ได้นำมาสู่เปิดพื้นที่และความเชื่อมั่นต่อการแสดงตัวตน ผ่านจุดเริ่มต้นในการพิสูจน์ความสามารถ ให้ครอบครัวได้รับรู้ว่า ตนเองสามารถดูแลชีวิตตัวเองได้แล้ว ต่อมาเมื่อเริ่มมีอาชีพ มีรายได้ปัจจัย ด้านอำนาจทางเศรษฐกิจจากโรงงานนิคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้ภูผาสามารถสร้างทุนชีวิตในการ ตอบสนองปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ให้กับตนเอง นำไปสู่ความก้าวหน้าในชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคง มี สถานะทางเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อใจให้กลับครอบครัว และการกลับเข้าไปทำหน้าที่ดูแล ครอบครัวของพวกเขาไม่ว่าจะเป็นภาระให้เงิน ช่วยสร้างบ้านใหม่ หรือแม้แต่ช่วยเหลือการเงินแก่

²⁸ มาจากบทสนทนาในการพูดคุยกับ ภูผา ทอมบอยที่ทำงานอยู่ในโรงงานนิคมอุตสาหกรรม

ญาติพี่น้อง ผู้ขาดแคลน ประกอบกับการรับเอาค่านิยมเรื่องเพศในกระแสสังคมสมัยใหม่ ที่รับมาจากสังคมโรงงานที่นอกเหนือจากอุดมการณ์ทางเพศกระแสหลัก

กระบวนการสร้างความเชื่อมั่นและจุดเริ่มต้นในระดับชีวิตประจำวันเหล่านี้ ได้นำพาไปสู่เส้นทางการต่อรอง ได้ตอบต่อกระบริบทในกระแสสังคมเดิมของภุษา ที่ทำให้เริ่มมีความมั่นใจต่อการแสดงจุดยืน และรสนิยมทางเพศของตนต่อครอบครัวในทุก ๆ ครั้งของการกลับไปเยี่ยมบ้านเดือนละ 2 ครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการปฏิเสธเรื่องการแต่งงานกับลูกพี่ลูกน้องที่พ่อและแม่พยายามหามาให้ และยืนยันว่าตนไม่อยากจะแต่งงานกับผู้ชาย จนในที่สุดการพูดคุยกับครอบครัวหลาย ๆ ครั้ง ได้นำไปสู่การเปิดใจคุยกับครอบครัวเรื่องรสนิยมทางเพศของภุษาเอง

ภุษาได้เล่าว่า “แรก ๆ ที่ตัดสินใจลาออกจากโรงเรียนกลางคันมาเป็นผู้ช่วยพยาบาลที่โรงพยาบาลหริภุญชัยเมลโมเรียล นั้นคิดว่า หากตนเองมีงาน มีรายได้ที่มากขึ้น โดยไม่ต้องพึ่งพิงการช่วยเหลือของครอบครัว หรือกลับไปดูแลความเดือดร้อนของครอบครัวได้ อาจทำให้ครอบครัวยอมรับในสิ่งที่เราเป็นก็ได้ และที่สำคัญทางครอบครัวภุษาก็อยากให้ภุษาได้ทำงานแบบนี้ อยู่แล้ว ภุษาจึงตัดสินใจลาออกจากโรงเรียนขณะที่กำลังเริ่มเรียนต่อ ที่เทคโนโลยีราชมงคล เชียงใหม่กลางคัน เพื่อมาทำงานที่นี่และหวังว่าจะได้มีรายได้ดูแลตัวเองได้ ครอบครัวอาจยอมรับในสิ่งที่ตนเป็นได้มากขึ้น และไม่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ อีกต่อไปแต่สุดท้ายด้วยรายได้ที่น้อยจากโรงพยาบาล ก็ยังไม่พอใช้จ่ายก็เลยทำให้ภุษาตัดสินใจย้ายมาทำงานในนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ ตอนแรก ๆ ก็ไม่กล้า แต่สิ่งสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจของภุษาก็คือ เราเห็นว่ามีคนที่เป็น “ทอม” แบบเดียวกับเราอยู่มาก เลยตัดสินใจมาทำงานที่นี่ดีกว่า”²⁹

ปัจจุบันภุษาทำงานอยู่ในบริษัทแห่งหนึ่งในนิคมอุตสาหกรรมเป็นเวลามา 9 ปีแล้ว และจากการที่ได้มาทำงานที่นี่ ทำให้ภุษาสามารถที่กล้าจะกลับไปเปิดเผยตนเองและครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตัว กิริยาภายนอกในแบบ ทอมบอย และหลังจากที่ภุษากล้าที่จะเปิดอกพูดคุยกับครอบครัว ภุษาก็เริ่มสร้างเส้นทางตามความฝันของใน ชีวิตของตน ต่อการสร้างพื้นที่ให้กับคู่ร่วมชีวิตของภุษาภายในครอบครัว โดยการพาแฟนที่เป็นผู้หญิงด้วยกันเข้ามาในบ้านและหมู่บ้านของตน โดยเริ่มจากการพาเข้ามาในฐานะเพื่อนสนิทเพื่อหยิ่งเชิง และสร้างความคุ้นเคยจนพัฒนาไปสู่การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน จนสามารถประสานความสัมพันธ์ระหว่างกันจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวได้

²⁹ มาจากบทสนทนาในการพูดคุยกับ ภุษา

เรื่องราวการนำเอาอำนาจเศรษฐกิจที่มีอยู่ในมือมาต่อรองกับ และสร้างพื้นที่ของตนให้กับครอบครัวของของ วิ (นามสมมุติ) ปัจจุบันอายุ 27 ปี ซึ่งเป็นทอมบอยประเภทที่ 2 ที่มีวิถีชีวิตอยู่ในเมืองตั้งแต่เด็ก วิโชคดีกว่าภูผา ตรงที่ไม่ต้องคอยแค้นสายตาชาวบ้านในชุมชน เพราะละแวกบ้านวิ เป็นชุมชนเมืองที่ไม่มีใครสนใจใครอยู่แล้วว่า วิเป็น ทอมบอย ที่อาศัยอยู่ในเมือง และกล้าจะเปิดเผยตัวตนและรสนิยมทางเพศในแบบหญิงรักหญิงของตนมาตั้งแต่สมัยเรียนมัธยมต้น ในโรงเรียนหญิงล้วนประจำจังหวัดลำพูน แต่การเลือกเป็นทอมของวิกี้ก็เชื่อว่าจะเป็นได้อย่างอิสระ

วิเล่าว่า “วิมีแฟนคนแรกที่เป็นผู้หญิงตอนเรียนอยู่ม.5 และก็เริ่มพาผู้หญิงคนนี้เข้ามาบ้านบ่อย ๆ ทำให้ครอบครัววิ เริ่มจะสงสัยในพฤติกรรมของวิแต่พ่อแม่ก็ไม่ได้เอ่ยปากถาม แต่ลึก ๆ วิกี้คิดว่าครอบครัววิกี้คงจะรู้เหมือนกัน ว่าวิชอบผู้หญิงด้วยกันแต่ก็อาจไม่แน่ใจ เนื่องจากวิกี้เองก็ไม่กล้าจะแสดงออกอย่างจริงจังด้วย วิบอกว่าจริง ๆ ทุกคนที่บ้านเค้าอาจรู้แต่เค้ารับไม่ได้มากกว่า เค้าจึงขำและไม่อยากพูดถึงเรื่องนี้ครอบครัว เค้าคงคิดว่าเราหลงผิดไปชั่วขณะเท่านั้น ฉะนั้นต้องพยายามควบคุมไม่ให้เราออกไปไหนมาไหนกับผู้หญิงคนนั้น เวลาไปเที่ยวหรือออกไปข้างนอก บ้านแม่มักจะโทรเช็คเราบ่อย ๆ เราว่าอยู่ไหน ทำอะไร อยู่กับใคร เมื่อไหร่จะกลับบ้าน และคอยจับผิดอยู่ตลอดเวลาและบังคับให้เราทำนู่นทำนี่เสมอ อึดอัดมาก ทั้งๆ ที่พี่สาวตนเองก็มีแฟนเป็นผู้ชายแต่แม่กลับไม่เคยมีปัญหา ไม่เคยโคตรตรวจสอบ จนในที่สุดวิกี้ทนแรงกดดันเหล่านี้ไม่ไหว และก็ต้องเลิกกับแฟนคนนี้ไป”³⁰

จนมาถึงปี 2549 ชีวิตทอมบอยของวิกี้ถูกจับจ้องของครอบครัวมาตลอดก็เปลี่ยนไป พอเริ่มมีรายได้ดูแลตัวเองได้แล้ว วิกี้รู้สึกมีอิสระในชีวิตมากขึ้น อีกทั้งรู้สึกว่ามีคนที่เห็นแบบเดียวกับตนอยู่เยอะจึงมั่นใจที่จะแสดงตัวตนของตนมากขึ้น ที่สำคัญวิกี้กล้าที่จะเผชิญกับความกดดันภายในครอบครัวของตน และเริ่มคุยกับพ่อแม่เรื่องนี้มากขึ้นว่าตนอยากเป็นอย่างไร มีชีวิตแบบไหน ประกอบกับตอนนี้มีงานทำแล้วพอกับแม่เลยไม่สนใจและไม่เคยว่าและจับผิดอีกเลย เพราะเห็นว่าวิโตแล้วและดูแลตัวเองได้แล้ว และที่สำคัญที่นี่ก็มีเพศเดียวกับวียู่มากครอบครัว วิเลยเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาไป ในที่สุดครอบครัวจึงเลิกยุ่งเกี่ยวกับชีวิตวิและให้วิตัดสินใจในการเลือกดำเนินชีวิตของตัวเอง

ทราย (นามสมมุติ) เป็นสตรีโคราชผู้หนึ่ง ที่ตัดสินใจเลือกเปิดเผยชีวิต ทอมบอย ของตนเมื่อได้เข้ามาทำงานในโรงงานนิคมอุตสาหกรรม ชีวิตของ ทราย ถือได้ว่าเป็นชีวิตที่สะท้อนความเปลี่ยนแปลงถึงสำนึกในตัวตน และการแสดงออกซึ่งตัวตนในอัตลักษณ์แบบหญิงรักหญิง

³⁰ มาจากบทสนทนาในการพูดคุยกับ วิ

อย่างชัดเจนอย่างยิ่ง เนื่องจากเมื่อก่อนแม่อเล็ก ๆ ครอบครัวยุของทรายจะสงสัยและรับรู้ยู่ล็ก ๆ ว่า ทรายมีท่าทางคล้ายอยากเป็นผู้ชายและชอบผู้หญิงด้วยกัน จนทำให้ทรายเบื้อที่จะอยู่บ้านออกจาก หมู่บ้านมาหลังจากเรียนจบ ปวส ทำงานในตัวเมือง ซึ่งเป็นโรงงานผลิตเสื้อผ้ายาส่งสำเร็จรูป ขนาดใหญ่แห่งหนึ่งของจังหวัดโคราช แต่ด้วยรายได้ต่อเดือนที่น้อยไม่กัพันบาทต่อเดือน ส่งผลให้ ในบางเดือน ทรายจึงจำเป็นต้องกลับไปพึ่งพิงขอเงินจากพ่อและแม่ อยู่บ่อยครั้งและในทุกครั้งที่ ทรายกลับไปขอเงิน กลับไปพึ่งพิงครอบครัวแม่จะโศหรือมีงานทำแล้ว มักจะทำให้พ่อและแม่ ทราย คำทอ ว่ากล่าวต่าง ๆ นานาว่าที่ ทรายไม่มีงานดี ๆ ไม่มีเงินเดือนสูง ๆ เพราะทรายมี พฤติกรรมรักเพศเดียวกัน ทำตัวผิคมมนุษย์ไม่เหมือนชาวบ้านทั่วไป อีกทั้งด้วยอาชีพของครอบครัว ทราย ที่ประกอบอาชีพค้าขายซึ่งในบางเดือนก็ขาดทุนบ้าง ไม่ได้กำไรบ้าง โคนโกงบ้าง หรือเวลา ที่ค้าขายไม่ได้ พ่อและแม่ของทราย ก็จะโทษทรายว่าเป็นตัวชวยของครอบครัว ทำให้ตนขายของ ไม่ได้กำไร ทำมาค้าขายไม่ขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนสร้างความเจ็บปวดให้ทรายทุกครั้งที่ได้ฟัง จนไม่ อยากเรียนต่อและหนีออกมาทำงานนอกหมู่บ้าน แต่การที่ ทราย ต้องพึ่งพิงเงินจากพ่อแม่ด้วย ข้อจำกัดเหล่านี้ประกอบกับ ครอบครัวของ ทราย ไม่ชอบให้ทรายมีพฤติกรรมในลักษณะนี้จึงทำ ให้ ทราย ไม่สามารถมีอิสระหรือไร้ซึ่งกฎเกณฑ์ในการดำเนินชีวิตในแบบที่ตนเองต้องการได้

กรณีของทราย จึงสะท้อนให้เห็นว่าแม่ ทราย จะรับรู้ความรู้สึกของตัวเองภายในลึก ๆ ว่าชอบผู้หญิงด้วยกัน และอยากจะทำคมสันหรือแต่งตัวเหมือนผู้ชาย ประกอบกับในหมู่บ้านของ ทราย การมีพฤติกรรมรักเพศเดียวกันจะถูกมองว่าเป็นตัวประหลาดในสังคม ทำให้ทรายไว้ผมยาว แต่งตัวเป็นผู้หญิงเพื่อลดการจับจ้องจากสังคมภายนอกให้ได้มากที่สุด

การได้มีโอกาสดัดสินใจมาทำงานนิกมอุตสาหกรรมที่ลำพูนแห่งนี้จึงกลายเป็นจุดเปลี่ยน สำคัญสำหรับ ทอมบอยโคราชอย่างทรายมาก จากคำบอกเล่าปากต่อปากจากพี่สาวข้างบ้านและ ญาติที่ได้มีโอกาสมิทำงานที่นี่ ทำให้ ทรายรับรู้ว่ที่นี่มีบุคคลที่มีพฤติกรรมหญิงรักหญิงแบบตน เยาะเย้ยมากมาย และการมีแฟนเป็นหญิงรักหญิงที่นี่ไม่ได้ถูกมองว่าแปลกประหลาด หรือน่ากลัว ดังเช่นในสังคมที่ ทราย เคยใช้ชีวิตอยู่ที่หมู่บ้านหรือโรงงานที่โคราช อีกทั้งรายได้ที่ดีและมากกว่า การทำงานอยู่ในโรงงานที่เดิมที่เคยทำ ทราย เลยคิดว่าโรงงานนิกมอุตสาหกรรมแห่งนี้ จะเป็น พื้นที่ที่เปิดโอกาสต่อการเปิดเผยตัวตนของตนได้อย่างเต็มที่ซ้กที

จากรายได้หลายพันบาทต่อเดือน หรือหากในบางเดือนมีโอทให้ ทราย ได้ทำทุกวัน ส่งผลให้ในบางเดือน ทรายมีรายได้เกือบหมื่นกว่าบาทต่อเดือน ทำให้ทรายไม่ต้องพึ่งพิงเงินจาก ครอบครัวอีกต่อไป และบางครั้งหากเดือนไหนมีเงินเดือนเหลือใช้ ก็ยังสามารถส่งไปให้พ่อและ แม่ใช้ยามที่ค้าขายขาดทุน ส่งน้องเรียนบ้าง หรือแม่แต่สร้างบ้านหลังใหม่ให้พ่อและแม่ได้อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ด้านลบที่ทรายเคยมีต่อครอบครัว จึงเปลี่ยนแปลงไปในด้านที่ดีขึ้น การได้นำเงิน

และรายได้ที่ทำงานมาสร้างบ้านหลังใหม่ที่ใหญ่โตสวยงาม และการจัดงานเฉลิมฉลองขึ้นบ้านใหม่อย่างใหญ่โตภายในหมู่บ้านขึ้น ยังได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญต่อความกล้าที่จะแสดงอัตลักษณ์ ทอมบอยของตนต่อหน้าญาติพี่น้อง ต่อชาวบ้านในชุมชน ความสามารถที่ทรายสามารถสร้างบ้านใหม่ มีเงินจัดงานเลี้ยงฉลองแก่ชาวบ้านได้ใหญ่โต ย่อมเป็นตัวบ่งชี้ในความขยันขันแข็ง ความสามารถที่จะทำงานหาเงินมาสร้างบ้านที่มีราคา ตกแต่งบ้านให้สวยงามเหล่านี้ได้แม้ตนจะเป็นทอมบอยผู้มีเพศวิถีในแบบรักเพศเดียวกัน ซึ่งเคยได้รับการปลุกฝังเป็นคำสอนในครอบครัว และชุมชนตั้งแต่ทรายยังเด็กว่า เป็นสิ่งไม่ดีและจะเป็นตัวชวยที่ทำให้ครอบครัวทำมาค้าขายไม่ขึ้น แต่วันนี้ทรายได้ปลงความเชื่อเดิม ๆ จากครอบครัวและสังคมหมู่บ้านเดิมลงได้

ในที่นี้เราจึงเห็นว่า การกลับมาสร้างบ้านหลังใหม่และจัดงานเฉลิมฉลองของทราย จึงได้กลายเป็นสิ่งที่แฝงไปด้วยสัญลักษณ์ในการแสดงตัวตนและบทบาทของทอมบอย ที่ได้ใช้ยุทธวิธีการลงทุนเหล่านี้เพื่อให้คนอื่นได้มีความชื่นชมประทับใจในตัวของตนด้วย ซึ่งถือเป็นการสร้างเกียรติอย่างหนึ่งของพวกเขาเองให้มีพื้นที่ทางสังคมมากขึ้น ฉะนั้นความหมายของการขึ้นบ้านใหม่ ยังเป็นการแสดงอำนาจใหม่ ความหมายหรือนัยยะแฝงที่ถูกอธิบายผ่านการปรับเปลี่ยนของพิธีการเฉลิมฉลองขึ้นบ้านใหม่ และบทบาทของการเป็นทอมบอยที่ดี ที่ต้องแสดงออกผ่านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของพวกเขา นี่คือจุดประสงค์ที่ทำให้พวกเขาได้ใช้เงินที่ได้รับจากโรงงานมาลงทุนให้กับบ้าน และการจัดงานเฉลิมฉลองให้ใหญ่โตซึ่งถือเป็นยุทธวิธีในการปรับตัวอย่างหนึ่งของกลุ่มคนงานทอมบอย ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในประเด็นเรื่องของครอบครัวและสังคมหมู่บ้านเดิม ที่มีผลต่อการเปลี่ยนผ่านของบทบาทของพวกเขาต่อพื้นที่ภายในครอบครัว พัฒนาการของอัตลักษณ์ความเป็นหญิงรักหญิงของขวัญใจดูเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เนื่องจากขวัญใจเป็นผู้หญิงปรกติธรรมดา ซึ่งเคยมีสามีและมีลูกแล้วและเพิ่งจะกลายมาเป็นผู้มีรสนิยมในแบบหญิงรักหญิง ในขณะที่ตนเองเข้ามาทำงานในนิคมอุตสาหกรรม สำหรับขวัญใจแล้วบริบทของพื้นที่และความเป็นสังคมเฉพาะในนิคมอุตสาหกรรม จึงย่อมเป็นบริบทสำคัญในฐานะของปัจจัยเอื้อในการหล่อหลอมอัตลักษณ์ความเป็นทอมบอย และบรรยากาศของการกลายเป็นสังคมหญิงรักหญิงของขวัญใจ ผู้เขียนอยากจะเรียกขวัญใจว่าเป็นทอมบอยประเภทที่ 4 ซึ่งผสมความเป็นทอมบอยประเภทที่ 3 อยู่ในตัวด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าขวัญใจเห็นว่า เราไม่จำเป็นต้องมีบทบาทและความเป็นเพศภาวะที่เป็นหนึ่งเดียวเสมอไป ขวัญใจเห็นว่าหากจะเป็นหญิงรักหญิงเราควรที่จะยึดมั่นในอัตลักษณ์ของความเป็นหญิงรักหญิงที่หลากหลาย ซึ่งบางครั้งอาจเป็นอัตลักษณ์ที่ลื่นไหลระหว่างการเป็น ทอม ดี เลสเบียน หรือผู้หญิงปรกติเมื่อพบกับผู้ชายสลับไปมาก็ได้ สำหรับขวัญใจแล้วเธอเคยผ่านการเป็นทั้งทอม ดี เลสเบียน หรือผู้หญิงปรกติมาหมดแล้วตั้งแต่เข้ามาทำงานในโรงงาน แต่อัตลักษณ์และบทบาทที่ขวัญใจพึงพอใจ

ที่สุดในการดำเนินอัตลักษณ์ในแบบหญิงรักหญิงแห่งนี้คือการสลับสับเปลี่ยนไปมาระหว่างการเป็นทอมบอยประเภทที่ 4 และ 3 สลับปรับเปลี่ยนกันไปมามากกว่า ในมุมนี้หากมองย้อนไปในบทที่ 4 เกี่ยวกับประเด็นเรื่องของวัฒนธรรมกลุ่มเพื่อน เราจะพบว่า ในบางครั้งเมื่อทอมบอยประเภทที่ 4 ถูกกระบวนกรเบียดขับจากวัฒนธรรมภายในกลุ่มเพื่อนรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการดูถูกนินทา พวกเขาจะสามารถที่จะตอบโต้กระบวนกรเบียดขับที่เกิดขึ้น ด้วยการลั่นไหลเข้าไปมาระหว่างทอมประเภทที่ 3-4 ได้ไม่ยาก เพราะทอมบอยประเภทที่ 3 ในโรงงานส่วนใหญ่ก็เป็นทอมบอย ที่ไม่ได้ยึดติดอยู่กับบทบาทของฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย หรือการเป็น ทอมบอย เต็มรูปแบบเฉกเช่นทอมบอยประเภทที่ 1 และ 2 หากแต่ทอมบอยประเภทที่ 3 กลับเป็นทอมบอยที่พอใจในการผสมผสานร่างกายความรู้สึกนึกคิดของความเป็นผู้ชายและผู้หญิงมาไว้ในตัว สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ทอมบอยประเภทที่ 4 สามารถที่จะลั่นไหลไปสู่ความเป็นทอมได้

ในกระบวนกรต่อรอง ช่วงชิง อันนำมาสู่การมีอำนาจ ในการต่อรองกับวัฒนธรรมครอบครัวและสังคมหมู่บ้านของขวัญใจนั้น การสร้างความมั่นคงในชีวิตจากการมีงานทำด้วยการออกจากการเป็นแม่บ้านที่อยู่บ้านเลี้ยงลูก มาเป็นแรงงานนอกบ้านในภาคอุตสาหกรรมหลังจากที่เลิกกับสามี เป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการพิสูจน์ความสามารถให้ครอบครัวได้รับรู้ว่า ตนเองสามารถดูแลชีวิตตัวเองได้แล้ว ต่อมาเมื่อขวัญใจเริ่มมีอาชีพ มีรายได้ปัจจัยด้านอำนาจทางเศรษฐกิจจากโรงงานนิคมอุตสาหกรรม ส่งผลให้ขวัญใจสามารถมีทุนชีวิตในการตอบสนองปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ ให้กับตนเอง นำไปสู่ความก้าวหน้าในชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคง มีสถานะทางเศรษฐกิจ สร้างความเชื่อใจให้กลับครอบครัว หรือแม้แต่การใช้กลยุทธ์เรื่องความกตัญญูรู้คุณ ในการกลับเข้าไปทำหน้าที่ดูแลครอบครัวของตน ไม่ว่าจะเป็นการให้เงิน ช่วยสร้างบ้านใหม่ หรือแม้แต่ช่วยเหลือการเงินแก่ญาติพี่น้องที่ขาดแคลน ได้จุดยืนและกลายเป็นองค์ประกอบทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ที่กลายเป็นสัญลักษณ์การต่อรองอย่างหนึ่งซึ่งถูกนำมาเปิดเผยตัวตนสู่สังคมภายนอก (Coming out in public) ถ้าเริ่มเปิดเผยสนิทมิตรสหายเดียวกันของตนต่อพื้นที่ของครอบครัว ของขวัญใจได้ ฉะนั้นอัตลักษณ์ของทอมบอยประเภทที่ 4 ของขวัญใจที่หากไม่สนิทสนมหรือสังเกตดูอย่างใกล้ชิดแล้ว ลักษณะภายนอกของขวัญใจก็ไม่ได้ต่างจากผู้หญิงปกติทั่วไปเท่าใดนัก ประกอบกับนาน ๆ ครั้งตนจะกลับบ้านมาเยี่ยมลูกและแม่ คนในชุมชนแทบจะไม่รู้เลยว่าขวัญใจมีรสนิยมหยักรักหญิง

ในพื้นที่ของครอบครัว แม้ครอบครัวจะรับรู้ถึงในรสนิยมหยักรักหญิงหรือพฤติกรรมหยักรักหญิงของขวัญใจบ้างในบางครั้งก็แอบมาเยี่ยมลูกที่หอพัก หรือการพูดคุยกับลูกสาว แต่ด้วยอัตลักษณ์ที่ยังไม่ชัดเจนของขวัญใจ ประกอบกับการเคยมีลูกและมีสามีมาแล้วทางครอบครัวของขวัญใจจึงคิดว่าวันหนึ่งหากเลิกทำงานในโรงงาน มีเงินเก็บ ขวัญใจก็จะกลับไปเป็นบุคคลรักต่างเพศได้เช่นเดิม

สัญลักษณ์การต่อรองต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้นำมากล่าวข้างต้นนี้ หากนำมาประกอบกับ ค่านิยมเรื่องเพศในกระแสสังคมสมัยใหม่ที่รับมาจากสังคมโรงงาน ได้นำพาไปสู่เรื่องของอัตลักษณ์ทางเพศที่ถูกผนวกเข้ากับบริบทของเด็กวัยรุ่นยุคใหม่ ที่ต้องการหลุดออกจากสังคมประเพณี แล้ววิ่งเข้าหาความทันสมัยของสังคม ความโรแมนติกสมัยใหม่ ที่เต็มไปด้วยการโหยหาเสรีภาพ และความเป็นปัจเจกของตัวบุคคลได้นำมาซึ่งความกล้าที่จะแสดงจุดยืนในชีวิต ต่อการออกมาเปิดเผยตัวตนสู่สังคมภายนอก (Coming out in public) กล้าเริ่มเปิดเผยรสนิยมรักเพศเดียวกันของตนต่อพื้นที่ของครอบครัวและพื้นที่สาธารณะ ต่าง ๆ ที่หลุดออกจากบริบทเดิมในสังคมชุมชน ความถกเถียงของการเปลี่ยนผ่านบทบาทของผู้หญิงให้ออกมาจากพื้นที่ส่วนตัวภายในบ้าน ได้นำมาสู่ความสั่นคลอนของอุดมการณ์เดิมในสังคม หรือแม้แต่ครอบครัวเองที่แต่เดิมมักเป็นผู้ชี้ชะตาชีวิตไม่ให้พวกเขาเหล่านี้ได้แสดงตัวตน และเป็นในสิ่งที่พวกเขาอยากเป็น นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับการถูกจับตามอง และควบคุมพฤติกรรมและพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงพวกเขาให้กลายมาเป็นผู้หญิงปรกติธรรมดาที่อยู่ในกรอบและบรรทัดฐานเดิมตามที่สังคมวางไว้ ฉะนั้นนอกเหนือจากการพยายามหาวิถีในการช่วงชิงความชอบธรรม และใช้ปัจจัยในดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับความสามารถในการหาเงินมาจุนเจือครอบครัว ความกตัญญูรู้คุณในการพยายามช่วยเหลือครอบครัวและญาติพี่น้อง กลยุทธ์เหล่านี้ยังได้นำพาให้เห็นถึงปฏิบัติการในการต่อรองของปัจเจกและครอบครัว สังคมชุมชน ที่สะท้อนความสามารถ การเป็นคนดี ที่แม้จะเป็นผู้มีพฤติกรรมหญิงรักหญิง แต่พวกเขาก็สามารถที่จะเป็นคนดีต่อครอบครัว ต่อสังคม ได้แสดงให้เห็นถึงการมีอำนาจมากขึ้นต่อการมีพื้นที่มีตัวตนต่อครอบครัวมากขึ้น

5.2 การต่อรองเชิงพื้นที่ในอาณาบริเวณส่วนตัว: ชีวิตคู่ในแบบหญิงรักหญิง

ส่วนต่อไปที่ผู้เขียนจะนำเสนอรูปแบบการต่อรองในบริบทของพื้นที่ส่วนตัว การใช้ชีวิตคู่ร่วมกัน ซึ่งแต่ละคู่ย่อมมีรูปแบบ มีพัฒนาการในตัวของมันเอง ด้านหนึ่งอาจมีการปรับรูปแบบการใช้ชีวิตให้ต่างจากรูปแบบของรักต่างเพศในสังคม หรือบางส่วนของชีวิตแต่ละคู่ก็จะมีวิธีการต่อรอง ช่วงชิงต่อการสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจให้กับตนเองตามแต่ละช่วงบริบทของชีวิตคู่พวกเขาด้วย ซึ่งอาจปรากฏผ่านเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งมักเป็นในเรื่องของการแสดงออกผ่าน การพูดและสนทนาของพวกเขาว่า ใครเป็นคนที่พูดมากกว่ากันในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆและการสนทนากับคู่ของตน หรือในสถานการณ์ต่าง ๆ แต่ในบางแง่มุมดังที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 คู่รักหญิงรักหญิงบางแง่มุมยังรับเอาการนิยามของรักต่างเพศเข้ามาด้วย

5.2.1 one night stand³¹ เรื่องความสัมพันธ์ข้ามคืนแบบหญิงรักหญิง

เมื่อค่านิยมทางเพศในสังคมเริ่มเปลี่ยนไป และการควบคุมทางสังคมอ่อนแรงลง ความสัมพันธ์กันในชั่วข้ามคืน การมีกิ๊ก³² การคบหาใจแฟนทีละหลาย ๆ คน จึงดูเป็นเสมือนเรื่องปรกติธรรมดาที่กลายเป็นค่านิยมทางเพศที่เปลี่ยนไป หรือกลายบรรทัดฐานทางเพศแบบใหม่ที่คิดว่าปฏิบัติแล้วก็ได้เสียหายอะไร โดยเฉพาะหากยังเป็นผู้หญิงเพศเดียวกันด้วยแล้วยิ่งไม่ต้องคิดอะไรมาก เพราะอย่างไรการมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงด้วยกันก็ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายอะไร

สาวโรงงานส่วนใหญ่มักให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีความสัมพันธ์ชั่วข้ามคืนว่า การมีความสัมพันธ์กับพวก ทอมบอย ดีกว่าการเสียตัวให้กับพวกผู้ชาย

"พูดตรงๆ คือมีอะไรกับทอมมันไม่เสียหาย ปลอดภัย ไม่ต้องกลัวท้อง อันนี้คือในความคิดนะ แต่จริงๆ แล้วมันก็เสียหายอยู่บ้าง เพราะเราก็ไม่รู้ว่าจะแต่ละคนเป็นอย่างไร หญิงรักหญิงที่มีเพศสัมพันธ์ด้วยกันก็คือการเสียตัวอย่างหนึ่ง แต่ด้านหนึ่งก็เห็นว่าเป็นการเสียตัวที่ปลอดภัยกว่าเท่านั้นเอง ที่สำคัญความสุขบางอย่างมันก็หาไม่ได้จากผู้ชาย"³³

ถ้ากล่าวนี้ย่อมสะท้อนได้ถึงการระบบคิด และการให้คุณค่าต่อเรื่องเพศที่เปิดกว้างในสังคม นิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ ด้านหนึ่งอาจเป็นการสะท้อนถึงกระบวนการปรับตัวของแรงงานหญิงรักหญิงแห่งนี้ที่กำลังทดลองสร้างพื้นที่ของค่านิยมใหม่ ระบบความคิดสมัยใหม่ ที่หลีกเลี่ยงกรอบหรือวัฒนธรรมทาเพศหลักในสังคมที่ให้คุณค่าต่อความเป็นชายจริงหญิงแท้ หรือวัฒนธรรมผิวเดียวเมียวเดียวในสังคมเป็นสิ่งดีงาม และทำให้ผู้หญิงส่วนใหญ่ถูกกดขี่อยู่กับระบบชายเป็นใหญ่ในสังคม มิติของความนิยมเรื่อง one night stand จึงเป็นการสะท้อนด้านหนึ่งของความเท่าเทียมทางเพศ ผู้หญิงก็มีความต้องการเหมือนกัน ทำไมต้องกดขี่ ห้ามไม่ให้แสดงออกในเรื่องที่เป็นความ

³¹ one night stand แปลตรงตัวว่า "คืนหนึ่งคืน" หรือ "อยู่ชั่วข้ามคืน" ส่วนความหมายแฝงอาจจะใช้ในกรณีความสัมพันธ์ของหนุ่มสาวที่อยู่เพียงชั่วข้ามคืน เข้าใจมาต่างคนก็ต่างไปคือการที่ผู้หญิงหรือผู้ชายออกไปเที่ยวกลางคืนตามสถานบันเทิง อาทิ เชน คับ บาร์ และเมื่อเจอคนที่ถูกใจ ได้เข้าไปพูดคุยถูกคอ สุดท้ายก็จะไปจบลงที่การมีเพศสัมพันธ์กัน แม้ว่าจะเพิ่งรู้จักกันได้ไม่นาน จึงอาจสรุปได้ว่าเป็น ความสัมพันธ์แบบฉาบฉวยเพียงชั่วคืน

³² กิ๊ก "ในที่นี้หมายถึง เฉก หรือ คู่เฉก เป็นคำเรียกของ ความสัมพันธ์ระยะสั้นระหว่างบุคคล (short-term relationship) โดยจะแตกต่างกับคำว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่เรียกว่า แฟน ที่โดยรวมจะหมายถึง ความสัมพันธ์ระยะยาวว่ากิ๊กจะกล่าวถึงพฤติกรรมการหาเพื่อน ของกลุ่มวัยรุ่น โดยต้องการหาเพื่อนคุยหรือเพื่อนเที่ยว โดยใช้คำว่า กิ๊ก แทนคำว่าเพื่อน ซึ่งจะเป็นศัพท์แสลงมากกว่า" อ้างจาก วิถีพิเศษงานานุกรม, 2552

³³ มาจากการพูดคุยกันในกลุ่มสาวโรงงานที่มีแฟนเป็นหญิงรักหญิง

ต้องการอันดับต้น ๆ ของมนุษย์ ในขณะที่ผู้ชายเองกลับแสดงแสดงออกได้อย่างเต็มที่ ฉะนั้นการลุกขึ้นมาปฏิบัติเรื่องนี้ให้จึงถือเป็นสำคัญที่เชื่อมโยงให้เราได้เห็นถึงการหันมาสร้างพื้นที่ ค่านิยมแบบหญิงรักหญิงกันเอง จนนำไปสู่การนิยามและให้ความหมายเชิงคุณค่าแบบใหม่เพื่อสะท้อนตัวตนที่กล้าออกมาจากกรอบทางเพศแบบเดิม ๆ โดยสถานที่ที่เอื้อต่อการเกิดความสัมพันธ์ในแบบ one night stand ก็มักจะเป็นสถานบันเทิงในยามค่ำคืน เช่น ร้านเหล้า ร้านอาหาร ผับ และเรด ที่เปิดบริการอยู่รอบ ๆ บริเวณโรงงาน ซึ่งได้กลายเป็นสถานที่สำคัญที่กลุ่มแรงงานที่ทำงานในนิคมทั้งหลายได้ใช้เป็นสถานที่คลายความเครียด และใช้พักผ่อนหย่อนใจ พบปะสังสรรค์กันหลังจากที่เสร็จสิ้นจากการทำงานนั่นเอง อย่างไรก็ตามวัฒนธรรม one night stand ของทอมบอยที่ยังโสด ก็ยังแตกต่างจากวัฒนธรรม one night stand ของคนที่ตกลงใช้ชีวิตคู่ด้วยกันแล้วยังแตกต่างกันด้วย

เรื่อง one night stand ทอมบอย เช่น เหิร เป็นตัวอย่างหนึ่งของ ทอมบอยโสด ที่มักจะผ่อนคลายความเครียดและความเหน็ดเหนื่อยจากการทำงานภายในโรงงาน มาพบปะสังสรรค์ปาร์ตี้กันในยามค่ำคืนกับเพื่อนฝูงที่ทำงานอยู่ภายในโรงงานด้วยกัน ที่สำคัญพวกเขายังได้ใช้โอกาสนี้ในการประกอบกิจกรรม การหาคู่ในช่วงข้ามคืนหรือกิจกรรม one night stand ไปด้วย ขั้นตอนการเริ่มต้นประกอบกิจกรรม one night stand ของพวก ทอมบอย ในนิคมอุตสาหกรรมนั้น จะต้องเริ่มต้นด้วยการสร้างอัตลักษณ์และบุคลิกลักษณะความเป็น ทอมบอย ของตนให้ออกมาชัดเจนและดึงดูดสาว ๆ ให้ได้มากที่สุด โดยเริ่มจากการทำผม แต่งตัว ให้ดูดีและสะอาดสะอ้าน ในขณะที่ไปเที่ยวพวกเขาจะเริ่มปฏิบัติการขั้นแรก ในการหาคู่ที่จะมาร่วม one night stand นั้นกับพวกเขาจะมีปฏิบัติการทางเพศที่เป็นขั้นตอนที่รู้กันภายในกลุ่ม ซึ่งเริ่มต้นด้วยการเหล่หรือมองหาผู้หญิงที่ระบอบ ๆ ข้าง พอเจอคนที่ถูกใจแล้ว พวกเขาจะเริ่มด้วยการกระเแอมด้วยเสียงเพื่อทดสอบความสนใจจากผู้หญิงที่เดินผ่านหรือเดินเข้าไปชนแก้ว ถามชื่อ หรือเขียนเบอร์โทรศัพท์ให้ผู้หญิงก่อน เพื่อเป็นการทดสอบและดูท่าทีว่าเค้าชอบเราหรือไม่ ถ้าเค้าตอบตกลงก็มักจะเป็นที่รู้กันว่าหญิงสาวที่พวกเขาไปจีบจะเขียนเบอร์โทรศัพท์ตอบกลับมาให้

เรื่องหนึ่งที่จะเป็นที่รู้กันว่าจะไม่มีการถามซึ่งกันและกันก็คือ เรื่องของการถามคำถามผู้หญิงว่ามีแฟนอยู่รึเปล่า ขณะที่พวก ทอมบอย เหล่านี้ก็จะไม่บอกเหมือนกันว่าตนมีผู้หญิงที่คบหาอยู่เช่นกัน และหากสถานการณ์ได้ดำเนินไปตามขั้นตอนที่พวกเขาได้วางไว้ สุดท้ายก็จะ เป็นขั้นตอนของการพูดคุย และการสร้างความสัมพันธ์ขั้นอื่น ๆ เช่นความไว้วางใจ ความสนิทสนม จนสามารถที่จะพัฒนาไปถึงขั้นที่จะตกลงปลงใจที่จะมีความสัมพันธ์ในลักษณะ one night stand ต่อประเด็นข้างต้นหากนำมาเปรียบเทียบกับ การออกไปท่องเที่ยวสถานบันเทิงของคนที่มีคู่แล้วเช่น หินกับต้นไม้ หรือดินกับน้ำ

แม้ในระหว่างที่คบหาใจกันอยู่หรือก่อนตกลงใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน ทั้ง 3 คู่จะมีค่านิยมที่ free sex อย่างมาก แต่เมื่อเมื่อพวกเขาตกลงที่จะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างจริงจังแล้ววัฒนธรรมเรื่องผัวเดียวเมียเดียวและความซื่อสัตย์ในการใช้ชีวิต กลับกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ที่คู่รัก ทอม-ดี้ นำมาใช้ในการจัดการชีวิตคู่ของตน ส่งผลให้การดำเนินชีวิตในแบบวัฒนธรรมในลักษณะ one night stand ที่ทั้งคู่เคยใช้ชีวิตขณะที่ยังโสดถูกยกเลิกไปด้วยทั้ง 2 ฝ่าย อย่างเท่าเทียมกันจะนั่น “เมื่อฉันเลิกเธอก็ต้องเลิก” ทั้งคู่ต่างให้ความเห็นว่า เหตุที่ต้องตกลงกันเช่นนี้ก็เพราะไม่ต้องการที่จะให้คู่รักหรือแฟนตนไปนอน หรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ตนเองอีก “หวง” อย่างไม่รู้ตามแม้คู่รักทอม-ดี้ จะรับเอาวัฒนธรรมผัวเดียวเมียเดียวมาใช้ในการดำเนินชีวิต แต่ในบางครั้งการไปสถานบันเทิงในยามค่ำคืน หรือการไปออกงานคู่กันของคู่รักทอม-ดี้ ก็ไม่สามารถที่จะไปคู่กันได้เสมอเพราะบางครั้งตารางงานของ line การผลิตที่ทั้งคู่ทำงานอาจมีโอที วันหยุด หรือระยะเวลาเลิกงานที่อาจไม่ตรงกันอยู่บ้าง ตัวอย่างของคู่รักอย่าง หินและต้นไม้ เป็นตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการให้เหตุผลต่อการเฟลนอกใจและความเป็น ทอมบอย ของตนอย่าง น่าสนใจว่า แม้บางครั้ง หิน ได้มีโอกาสออกไปเที่ยวยามราตรีโดยที่ต้นไม้ไม่ได้มีโอกาสไปด้วย ประกอบกับฤษภของสุรามักทำให้หินแอบไปมีกิจกรรม one night stand อยู่บ้างในบางครั้ง ซึ่งหินให้เหตุผลว่าการเป็นทอม แล้วไปมีอะไรกับผู้หญิงไม่ใช่เรื่องเสียหายอะไรเพราะเราเป็นฝ่ายกระทำ ไม่เหมือนกับผู้หญิงที่โดยกระทำแล้วก็ต้องเสียหายอยู่วันยังค่ำ ฉะนั้นผู้หญิงที่มีมีคู่แล้วจึงไม่ควรทำเพราะจะถูกมองว่าเสียหายกว่าที่ทอมกระทำ และเมื่อต้นไม้จับได้ หินก็มักจะใช้เหตุผลข้อนี้มาหักล้างกับต้นไม้ได้เสมอ

เรื่องราวของหินและต้นไม้จึงเป็นมุมสะท้อนของแนวคิดเรื่อง การรับเอาแนวคิดเรื่อง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายของสังคมไทยมาใช้ตัดสินคุณค่าของการนอกใจ ด้วยเหตุผลของการยึดติดค่านิยมของสังคมที่มักกำหนดบทบาทให้ผู้ชายเป็นผู้นำ เป็นฝ่ายเลือก ในขณะที่ผู้หญิงต้องเดินตามและยอมรับการถูกเลือกด้วยความภาคภูมิใจ หากผู้หญิงคนใดหลุดออกจากกรอบประเพณีออกไป ผลที่ตามมาก็คือการถูกลงโทษด้วยคำประณาม และด้วยความรู้สึกที่ปลูกฝังมาตั้งแต่เป็นบทกำหนดโทษที่รุนแรงอยู่ในตัวของมันเอง ผู้หญิงจำนวนมากจึงตกอยู่ในกรอบของความคิดเหล่านี้ แม้แต่ในชีวิตคู่แบบหญิงรักหญิงก็สะท้อนการใช้ความไม่เท่าเทียม ใช้ค่านิยมชายเป็นใหญ่มากดทับตัวของ คี เองด้วย ซึ่งเมื่อคีเหล่านี้ถูกกดทับอยู่บ่อยครั้งพวกเขาก็วิตกกังวลกับทอมบอย เหล่านี้ด้วยการพูดว่าจะไปมีคนอื่นบ้าง หรือการเลิกร่าไปในที่สุด

ในทางกลับกันชีวิตคู่รักของโจกับขวัญใจ กลับมาใช้ one night stand มาต่อรองความเสมอภาคในชีวิตคู่แบบหญิงรักหญิงของพวกเขา ด้วยรสนิยมและการเป็น ทอมบอยประเภทที่ 4 ซึ่งไม่ยึดติดกับอัตลักษณ์แบบหญิงรักหญิงอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ในทางกลับกันพวกเขายัง

สามารถที่จะมีอัตลักษณ์ที่ลื่นไหลได้ตามการปฏิสัมพันธ์ที่พวกเขาต้องการได้ด้วย ฉะนั้นเมื่อเวลาออกไปทำกิจกรรมยามราตรี วัฒนธรรม one night stand ของทั้งคู่จึงไม่มีข้อผูกมัดและเป็นไปอย่างเท่าเทียม หากต่างคนต่างเจอคนที่ถูกใจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะทั้งคู่ต่างเชื่อว่า คำว่าคู่รัก แฟน หรือสามีภรรยาสำหรับทั้งคู่มันก็แค่สิ่งเหนี่ยวรั้งให้คนอยู่ด้วยกัน คำ ๆ นั้นมันไม่มีความหมายอะไรสำหรับพวกเขาเลย ฉะนั้นการที่พวกเขาจะใช้ชีวิตคู่กันได้จึงอยู่ที่ความเข้าใจกันและกันมากกว่าในขณะนี้ โดยเฉพาะขวัญใจซึ่งเคยเป็นผู้หญิงที่เคยมีสามีและมีลูกแล้วก็คิดว่า หากตนเลิกทำงานในโรงงานตนก็อาจกลับเป็นเป็นผู้หญิงรักต่างเพศปรกติ แล้วกลับไปใช้ชีวิตอยู่บ้านเกิดตามปรกติก็ได้

จากข้อเปรียบเทียบข้างต้นของการต่อรองในวัฒนธรรมชีวิตคู่ผ่านวัฒนธรรม one night stand ที่แตกต่างกันของทอมบอยประเภทที่ 1 ซึ่งเป็นทอมบอยขั้นสุดชั่ว และทอมบอยที่เข้มข้นน้อยที่สุดอย่างทอมบอยประเภทที่ 4 อย่างขวัญใจ อาจทำให้เกิดคำถามได้ว่าในเมื่อวัฒนธรรม one night stand ที่เติบโตและกลายเป็นกระแสหลัก เหตุใด คี ของ ทอมบอยประเภทที่ 1 จึงเลือกที่จะคบหาหรือยังคงเลือกใช้ชีวิตคู่อยู่กับทอมบอย ที่มีกรับมีการรับเอาแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างหญิงชายของสังคมไทยมาใช้ตัดสินคุณค่าของการนอกใจ หรือเหตุผลของการยึดติด ค่านิยมของสังคมที่มักกำหนดบทบาทให้ผู้ชายเป็นผู้นำ เป็นฝ่ายเลือก หรือสามารถมีระบบเพศวิถีที่เสรีมาใช้ มากกว่าการเลือกเป็นแฟนของคู่รักในแบบทอมบอยประเภทที่ 4 อย่างคู่ของใจและขวัญใจที่คูอิสระและมีความกดดันในเรื่องความไม่เท่าเทียมน้อยกว่า เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะด้านหนึ่งหากกลับไปพิจารณาในประเด็นที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 ถึงการกลายเป็นกระแสหลักของทอมบอยประเภทที่ 1 และ 2 อาจทำให้เราเข้าใจได้ว่าถึงแม้ทอมบอยเหล่านี้จะรับเอาวาทกรรมต่าง ๆ ของความเป็นชายเข้ามาในอัตลักษณ์ทอมบอยสูง จนทำให้หลายคนตั้งคำถามว่าหากเป็นเช่นนั้นเหตุใด คี เหล่านี้จึงไม่หันไปคบผู้ชายไปเสียเลย ต่อประเด็นนี้จากการได้ที่ผู้ศึกษาได้ทำเข้าใจกับคู่รักทอมบอยประเภทที่ 1 และ 2 จึงพบได้ว่า ด้านหนึ่งกลุ่ม คี เหล่านี้พึงพอใจที่จะมีสนิมนชอบผู้หญิงด้วยกันอยู่มากกว่าผู้ชายที่มีเพศสรีระแบบชายมากกว่าอยู่แล้ว ด้านหนึ่งถึงแม้ผู้หญิงเหล่านี้จะยึดติดกับความเป็นชายในร่างกายอยู่บ้าง แต่ในด้านอารมณ์ความรู้สึกบางอย่างจะพบว่าภายในตัวของทอมบอยทุกคน ก็ยังคงมีความรู้สึกภายในใจลึก ๆ บางอย่างที่เป็นผู้หญิงอยู่ สัญชาติญาณลึก ๆ เหล่านี้ทำให้ คี กลุ่มนี้เชื่อว่าการสื่อสารความรู้สึกภายในใจ ความเข้าใจกันหรือแชร์ความรู้สึกต่อกันในฐานะคนรักจึงรู้สึกอบอุ่น อ่อนโยน และเป็นไปได้อย่างสุขใจมากกว่าผนวกกับการเป็นทอมบอยที่ได้รับความนิยมนและการเป็นกระแสหลักในพื้นที่แห่งนี้ การได้เป็นแฟนกับทอมบอยประเภทนี้โดยเฉพาะ ทอมบอย ที่เป็นคนที่นิยมนหรือโด่งดังในเรื่องความหล่อ

ความแท้ ภายในโรงงานย่อมทำให้ ดี ส่วนใหญ่ต้องการที่จะได้มาครอบครองเพื่อแสดงถึงความเก่งกาจหรือเสน่ห์ปลายจวักที่มีของคนด้วย

ในส่วนของกิจกรรมการมีความสัมพันธ์ในลักษณะแบบ One night stand ที่มักจะเกิดขึ้นในยามวิกาล และในสถานที่ท่องเที่ยวตามคำค้นของสถานบันเทิงย่านนิคมอุตสาหกรรม ลำพูน ก็มีได้ จะจำที่จะต้องจบลงที่ห้องนอน โรงแรม หรือบริเวณที่พวกเขาอาศัยอยู่เท่านั้น แต่สถานที่สำคัญที่กลุ่มหญิงรักหญิงนิยมมีกิจกรรมความสัมพันธ์ในลักษณะ One night stand ได้ กลายเป็นห้องน้ำในผับหรือสถานที่ท่องเที่ยวภายในสถานบันเทิงแห่งนั้นเอง ปรากฏการณ์นี้อาจคล้ายกับการใช้ห้องน้ำสาธารณะของกลุ่มรักเพศเดียวกันในอเมริกา ซึ่งพวกเขาต่างก็ใช้ห้องน้ำในสถานที่สาธารณะในฐานะของสถานที่ในการสร้างความสุข สร้างความพึงพอใจทางเพศให้กับพวกเขา เช่นเดียวกับการใช้ห้องน้ำในสถานที่สาธารณะของกลุ่มหญิงรักหญิงในนิคมอุตสาหกรรม ลำพูน ที่ในบางครั้งหากได้พบเจอกับผู้หญิงที่คุ้นเคยกับการมีความสัมพันธ์ในลักษณะ one night stand การชักชวน มองตา สบตา หรือการไหววนให้ไปส่งเข้าห้องน้ำ กริยาท่าทางเหล่านี้ล้วนเป็นที่รับรู้กันว่าความสัมพันธ์นี้จะต้องจบลง ณ ตรงที่ห้องน้ำห้องใดห้องหนึ่งในสถานบันเทิงแห่งนี้อย่างแน่นอน

การใช้พื้นที่ห้องน้ำของกลุ่มหญิงรักหญิงเพื่อประกอบกิจกรรมความสัมพันธ์ในลักษณะ one night stand จึงสะท้อนแสดงให้เห็นถึงกระบวนการนิยามและการแสดงออกของอัตลักษณ์ที่สลับซับซ้อนมากกว่าภาพที่เราเห็นหรือจากที่สังคมทั่วไปนิยาม ขณะเดียวกันพื้นที่แห่งนี้ยังสัมพันธ์กับพื้นที่ภายในจิตใจ และกลายเป็นพื้นที่ทางสังคมให้แก่คนเฉพาะกลุ่มที่ประกอบสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างพื้นที่ทางสังคมให้กับกลุ่มคนได้ใช้สร้างความหมาย อัตลักษณ์และคุณค่าใหม่ให้เกิดขึ้นมาในพื้นที่นั้นอีก

ฉะนั้น วัฒนธรรม one night stand จึงกลายเป็นวัฒนธรรมย่อย ๆ ที่เปิดโอกาสต่อการสร้างค่านิยมเสรีภาพทางเพศแบบใหม่ให้กับสังคมหญิงรักหญิงแห่งนี้ ที่สะท้อนการต่อรองในชีวิตคู่ที่มีทั้งเสมอภาค ไม่เท่าเทียมในวิถีชีวิตทางเพศอันหลากหลายที่แตกต่างกันไปตามแต่ละลักษณะของความเป็นทอมบอยแต่ละประเภทของพวกเขา แต่เหตุที่ด้านหนึ่งวัฒนธรรมในแบบ one night stand ได้กลายเป็นกระแสหลักของวัฒนธรรมการท่องเที่ยวยามราตรีของกลุ่มทอมดี้คนงานในนิคมอุตสาหกรรม ทั้งในกลุ่มคนที่มีคู่แล้วหรือกลุ่มทอมดี้สาวโสด อาจเป็นเพราะด้วยคนงานส่วนใหญ่ที่เข้ามาทำงานภายในโรงงานนิคมอุตสาหกรรมมักจะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีอายุ 18-40 ปี ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ก็มักเป็นคนงานหญิงสาวที่มีอายุระหว่าง 18-27 ปี ฉะนั้นการเน้นรับสาวโรงงานที่มีอายุน้อยเข้ามาในโรงงาน และปลดคนที่มีความอายุงานที่มากออกไป ย่อมเป็นผลดีต่อการทำงานในโรงงานที่เน้นการใช้ศักยภาพคนงานได้คุ้มค่ามากที่สุด จึงไม่แปลกที่แรงงานวัยรุ่นอายุ

น้อยย่อมตอบสามารถสนองความต้องการของโรงงานได้มากกว่า การเข้ามาอยู่ร่วมกันของวัยรุ่นจำนวนมากในโรงงาน จึงไม่แปลกที่จะทำให้วัฒนธรรมและค่านิยมของวัยรุ่นสมัยใหม่ สามารถเข้ามาเติบโตได้โดยง่ายเฉกเช่นที่วัฒนธรรม one night stand ได้เข้ามาครอบงำกระแสวัฒนธรรมคู่ผิวเมียเดียวของคู่รักทอมดี้วัยรุ่นบางคู่ ที่เคยตกลงจะร่วมใช้ชีวิตกันอย่างมั่นคงและยืนยงให้พังทลายได้โดยง่าย

วัฒนธรรมคู่ผิวตัวเมียของคู่รักทอมดี้บางคู่ จึงสามารถถูกลดทอนด้วยกระแสของวัฒนธรรมวัยรุ่นซึ่งยังคงมีการค้นหาตัวตนที่ไม่แน่นอนทั้งอารมณ์ ความรัก ความรู้สึก หรือแม้แต่การค้นหาอัตลักษณ์ตัวตน การเปื่องาน ไม่ทนต่องาน จนทำให้ต้องเปลี่ยนสถานที่ทำงานไปในแต่ละโรงงานบ่อยครั้ง สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญที่สามารถลดทอนวัฒนธรรมคู่ผิวตัวเมียให้แปรผกผันได้ไม่ยาก อย่างไรก็ตามวัฒนธรรมกระแสหลักในกลุ่มทอม-ดี้ แม้ด้านหนึ่งจะทำลายต่อวัฒนธรรมสังคมกระแสหลัก แต่อีกด้านหนึ่งก็ซึมซับค่านิยมและการดำเนินชีวิตคู่แบบรักต่างเพศมากดขี่คู่ของตน แม้วัฒนธรรม one night stand อาจเป็นกระแสหลักของวัฒนธรรมหญิงรักหญิงในพื้นที่แห่งนี้ แต่เรากลับพบว่าการเกิดขึ้นของวัฒนธรรม one night stand กลับกลายเป็นสภาวะตอกย้ำความกดดัน ความไม่เท่าเทียมกันต่อคู่ จนนำไปสู่สภาวะเลิกรากันในที่สุดและนำไปสู่ชีวิตคู่ของหนุ่มสาววัยรุ่นหญิงรักหญิงที่มีเปอร์เซ็นต์สูงมากขึ้นเรื่อย ๆ เกี่ยวกับสาเหตุการเลิกรากันของคู่รักหญิงรักหญิงในนิคมอุตสาหกรรมด้วยสภาวะกดดันเหล่านี้ ซึ่งในทางกลับกันชีวิตคู่ของหญิงรักหญิงที่ลื่นไหลในแบบขงวัญใจกับเป็นคู่ที่สามารถมีเสรีภาพ และอยู่ในสภาวะกดดันที่น้อยกว่ากลับเป็นคู่ที่ดำรงชีวิตคู่อยู่ด้วยกันยืดเพราะไม่มีข้อแม้ผูกมัด และอยู่ด้วยกันเพราะนิสัยและปัจจัยในการเห็นอกเห็นใจกันเป็นหลัก

การปะทะปะสานกันของวัฒนธรรมชีวิตคู่และระบบ one night stand จึงมีจุดสนใจที่ขยายความเข้าใจของวัฒนธรรมและการต่อรองในชีวิตคู่ในแบบหญิงรักหญิง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นด้านดีและความสัมพันธ์ของชีวิตคู่ของการเป็นหญิงรักหญิงในแบบที่ 4 ของคู่ขงวัญใจและการดำรงอยู่กับระบบ one night stand ต่อการพยายามสร้างมาตรฐานชีวิตคู่แบบใหม่ที่หลุดออกมาจากระบบครอบครัวยุคใหม่ในแบบรักต่างเพศ หรือมิใช่เกิดจากการลอกเลียนแบบความเป็นชาย อีกทั้งสะท้อนว่าการดำรงชีวิตคู่อย่างยั่งยืนได้ก็ไม่จำเป็นต้องรับเอาระบบคุณค่าแบบสังคมกระแสหลักมาใช้เสียหมด หากแต่เรื่องการใช้ชีวิต ความยั่งยืนในการใช้ชีวิตกลับเป็นเรื่องของจิตใจ ความเข้าใจ การยอมรับได้ซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้อาจเป็นใบเบิกทางต่อการสร้างวัฒนธรรมในแบบหญิงรักหญิงของกลุ่มทอมประเภทที่ 4 ในอนาคต ต่อการต่อรองความเป็นชายขอบ การถูกปิดป้ายเชิงลบ การกีดกันและความภาคภูมิใจภายในกลุ่มหญิงรักหญิงด้วยกันเองในพื้นที่แห่งนี้ด้วย

5.2.2 เรื่องของรอยคูด: ค่านิยมในชีวิตคู่แบบหญิงรักหญิง

นอกจากการต่อรองกันของคู่รักหญิงรักหญิงจากวัฒนธรรม one night stand แล้ว ในส่วนของส่วนลึกลงไปผู้เขียนยังพบว่า การต่อรอง ตอบโต้เล็ก ๆ น้อย ๆ ยังสามารถถูกสร้างขึ้นและกระทำผ่านกิจกรรมเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ ในแบบลักษณะเฉพาะของวัฒนธรรมหญิงรักหญิงในนิคมอุตสาหกรรมด้วย โดยเฉพาะ “วัฒนธรรมรอยคูด”³⁴ ซึ่งหมายถึงการให้แฟนหรือคู่รักของตนทำรอยแดง เป็นจ้ำ ๆ หรือให้ซำคำเขียวบริเวณที่คอโดยใช้ปากดูดหรือกัด ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่รับรู้กันในสังคมนิคมอุตสาหกรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะเป็นพฤติกรรมทางเพศอย่างหนึ่งที่นิยมปฏิบัติกันในกลุ่มคู่รักหญิงรักหญิงแล้ว อีกนัยยะหนึ่งยังที่ถูกนำมาใช้เพื่อเป็นการต่อรองความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างการใช้ชีวิตคู่ของพวกเขาคือ กล่าวคือจากการพุดคุยกับคู่รัก ทอมดี้ หรือกลุ่มผู้มีพฤติกรรมหญิงรักหญิง ที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาภายในโรงงานนิคมอุตสาหกรรม จากประสบการณ์การทำงานมาที่นิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้มาหลายปี ทุกคนต่างยืนยันเป็นเสียงเดียวกันว่า วัฒนธรรมรอยคูด ที่เกิดขึ้นถือเป็นที่ยอมรับในนิคมอุตสาหกรรมและในสังคมหญิงรักหญิงในนิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้มาก การทำรอยคูดให้คู่รักของพวกเขา มักจะมีลักษณะของการกัดบริเวณลำคอหลาย ๆ รอย เพื่อให้มีรอยซำเกิดขึ้นและปรากฏให้เห็นเด่นชัดอยู่ที่คอให้มากที่สุด หรือเป็นรอยให้ชัดที่สุด เพื่อเวลาที่คู่รักหรือแฟนของตนไปทำงานที่โรงงาน คนข้างนอกจะได้รู้ว่า ผู้หญิงหรือทอมบอยคนนี้มีแฟนแล้ว และจะมีผลให้คนอื่นไม่มาจีบหรือยุ่งเกี่ยวกับคู่รักของตน

จากการได้พุดคุยกับคู่รักหญิงรักหญิงที่เรียนตนเองว่า ดี นั้น พวกเขาจะเห็นว่าที่พวกทอมบอย ชอบที่จะทำรอยคูดให้พวกเขา นั้นด้านหนึ่งก็เพื่อเป็นการท้าทายและพิสูจน์ความจริงใจ หรือการแสดงความรักบริสุทธิ์ใจต่อการยินยอมเป็นคู่รักกับ ทอมบอย ของพวกเขา ในบางกรณีเช่น ในคู่รักของ หินกับคั่นไ้มนั้นต้องมีการทำรอยคูดทุกวันทำงานไปนึสัไปเลย ขนาดถึงแม้ไม่มีเพศสัมพันธ์ก็ขอแค่มีรอยคูดติดคอให้ทำงานวันละหนึ่งรอยก็ยังดี หรือแม้แต่ในส่วนของดี เองก็นิยมที่จะทำรอยคูดให้กับคู่รักของ ทอมบอยของตน เพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ และบ่งบอกเป็นนัยยะต่อการให้ผู้หญิงในโรงงานได้รู้ว่า ทอมบอยคนนี้ได้ไ้สดดั่งเดิมแล้ว เช่นกัน

กล่าวโดยสรุปจากการพุดคุยกับกลุ่ม หญิงรักหญิงภายในโรงงานจึงแยกออกมาได้ถึง การสร้างวัฒนธรรมรอยคูดขึ้นว่า รอยคูด แสดงถึง

- เค้าอยากจะเป็นเจ้าของ ของเรา
- อยากให้คนอื่นรู้ว่า มีเจ้าของแรวนะ (มีแฟนแล้ว)

34

มาจากศัพท์เฉพาะของกลุ่มชาวหญิงรักหญิงที่ทำงานในนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งใช้นิยามและเรียกลักษณะของบุคคลที่มีรอยซำเขียว แดงที่คอ ซึ่งส่วนใหญ่มักเกิดจากการมีกิจกรรมทางเพศกับคู่รักที่เป็นหญิงรักหญิงของตน

- นำไปสู่การมี sex
- เอาใจเพื่อน
- แค่อยากจะทำ ไม่ได้คิดอะไร
- เพื่อน, แฟนทำให้ทำ
- เห็นเพื่อนทำเลยทำบ้าง
- ตามรสนิยม ต่างๆ³⁵

วัฒนธรรมรอยคูจิ้งถือเป็น วัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่คู่รักต่างใช้เพื่อบ่งบอกถึงการให้เกียรติต่อการคบหากัน การขอมอออกมาประกาศแก่เพื่อนร่วมกันและบุคคลภายนอก หรือคนที่กำลังจะตามมาจีบ ว่าทั้งเธอและเขาต่างไม่ได้เป็นโสดอย่างเช่นเคยอีกแล้ว วัฒนธรรมรอยคูจิ้งถือเป็นระบบควบคุมชีวิตคู่อย่างหนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นมามัดรองกันเอง ภายใต้อาณัติเชิงอำนาจของพวกเขา ที่สะท้อนนัยยะรวมที่แฝงไปด้วยรหัสและการสื่อความหมายที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการคูเพื่อให้อีกฝ่ายรู้ว่าเรามีแฟนแล้ว คูเพื่อเอาใจไว้ใจเพื่อน ๆ ว่าแฟนคนก็ตามเป็น และยังทำให้คนอื่นได้รู้ว่ามีแฟนแล้ว หมกสิทธิ์ ซึ่งนัยยะสำคัญก็เพื่อตอบโต้ภัยภัยให้การอยากแสดงความเป็นเจ้าของ การบอกให้รู้ถึงการมีคู่ต่อกันนั่นเอง

นอกจากนั้นเรื่องชีวิตประจำวันต่าง ๆ ในบางคู่จะมีการแบ่งงานกันทำที่ซับซ้อนขึ้นไป โดยวัดจากสัดส่วนตามความถนัดของตน จึงสามารถสรุปได้ว่าในจำนวนคู่รักหญิงรักหญิงส่วนใหญ่ นั้น จะไม่มีการแบ่งงานกันทำภายในบ้าน ให้ใครคนใดคนหนึ่ง แต่จะมีการทำงานบ้านร่วมกันอย่างเท่าเทียมกันมากกว่าคู่รักต่างเพศ และมีการดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างยุติธรรมเท่าเทียมกัน โดยแต่ละคู่จะมีการแบ่งงานกันทำอย่างเท่า ๆ กันตามความชอบและความถนัดและความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ของตน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่แตกต่างอย่างชัดเจนกับความรักในรูปแบบรักต่างเพศที่ยังยึดติดกับระบบอำนาจชายเป็นใหญ่ และคติความเชื่อเรื่ององงานบ้านว่าเหมาะกับพื้นที่ของผู้หญิงมากกว่า

โดยสรุปจะพบว่า ภายใต้อาณัติการควบคุมที่เข้มงวดจากสังคมกฎที่ทำงาน จากครอบครัวเดิม ตัวของหญิงรักหญิงเองก็ยังพยายามจะสร้างตัวตน สร้างพื้นที่ และแสวงหาวิถีทางที่ยังคงสร้างรูปแบบการครอง การสร้างอำนาจในมือ และสร้างทางเลือกชีวิตในแบบของพวกเขาเองที่นำมาตอบโต้ต่อการกดทับจากกฎเกณฑ์เดิม ๆ ในสังคมเดิมที่พวกเขามา และมาสร้างสังคมใหม่ในแบบที่พวกเขาเองต้องการในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมแห่งนี้ ไม่ว่าจะเป็นในโรงงาน บริเวณหอพัก

³⁵ มาจากการพูดคุยกับกลุ่มหญิงรักหญิง ที่เป็นกลุ่มเพื่อนเดียวกันซึ่งทำงานอยู่ในบริษัทแห่งหนึ่งภายในนิคมอุตสาหกรรม

ด้านหนึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ ยังถือเป็นรูปแบบการสะท้อนถึงเสียงของหญิงรักหญิง เสียงของผู้รักเพศเดียวกันที่พยายามส่งเสียงเพื่อบอกสังคมที่กดขี่ความสัมพันธ์เหล่านี้ให้ถูกประทับตาว่าเป็นสิ่งที่ผิด เป็นสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควร และยังสะท้อนให้เราได้เห็นปฏิบัติการของบุคคลอีกส่วนหนึ่งของสังคมที่ทำให้เราเห็นว่า ตราบโคที่เรายังมองเห็นการต่อรองและขัดขืน ย่อมสะท้อนว่าอำนาจการต่อรองของมนุษย์สามารถเกิดได้ทุกแห่งหนไม่ว่าจะเป็นบุคคลกลุ่มไหนก็ตาม และมนุษย์ทุกคนก็มีจำเป็นต้องสยบยอม หรือยอมอยู่กับความด่าด้อย ค้อยสิทธิ์ และถูกกดขี่จากอำนาจกระแสหลักจากสังคมที่พวกเขาดำรงอยู่เพียงด้านเดียวเสมอไป แต่ผู้รักหญิงรักหญิงที่ผู้เขียนได้กล่าวมาทั้งหลายนั้น เพียงแค่อยากสะท้อนเสียงของพวกเขา เพื่อบอกต่อสังคมว่าความรักในแบบผู้หญิงรักผู้หญิงนั้น ก็ไม่ต่างกับความรักจากหญิงชาย เกย์ กะเทย เลสเบี้ยน ฯลฯ ที่ย่อมต้องผ่านอุปสรรค การต่อสู้ ต่อรอง มากมายทั้งอคติของคนในสังคม ครอบครัว และอุปสรรคยับยั้งในชีวิตคู่ แต่หากเรามีความรัก ความเข้าใจ และความมั่นคงต่อกันแล้วอะไรก็อาจจะมาทำลายชีวิตคู่ของพวกเขาได้